

Item alium librum vocatum *Alguorisma*, cum cohoptis viridis, Bartholomeo Morro, notario ... VIII s., II d.

Item alium librum vocatum *Summa magistri Iohannis Bellet*, in papiro, cum cohoptis empestades, Bartholomeo Morro, notario ... VIII s.

Item alium librum vocatum *Pricianus*,¹² cum cohoptis fustis et corii viridis, discreto Iohanni de Rieria, notario ... III s.

Item alium librum vocatum *Quasi modi geniti*, cum cohoptis fustis et corii viridis, dicto Iohanni Riera ... VI s.

Item alium librum vocatum *Summa Aurea*,¹³ cum cohoptis fustis et corii viridis, Antonio Cardelli, notario X s., II d.

Item alium librum vocatum *Introitus misse*, cum cohoptis albis empestades, Petro Pellisser, presbitero III s., VI d.

Item alium librum *Sermonum*, cum cohoptis fustis tantum, in pergameno, Antonio Cardelli, notario ... XV s.

Item diversi quinterna pergameni *Casuum Decretalium*, sine cohoptis discreto, Petro Vitalis, notario ... V s.

Item alium librum *De vitiis moralibus*, cum cohoptis viridis, discreto Jacobo Salzeti, presbitero... XV s.

Item alium librum *Sermonum*, cum cohoptis fustis tantum, discreto Iohanni Sançs presbitero ... XV s.

Item alium librum *Sermonum*, cum cohoptis fustis et corii viridis, Bartholomeo Vernet ... X s., VI d.

Item alium librum in papiro, vocatum *Glosa de Tractats*, Bernardo Babiloni, paratori ... II s.

Item unum quern pergameni *Officii de mortis* an Caselles ... II s.

Item alium librum in pergameno sine cohoptis, de Dictats de Lercio, Christoforo Ribalta ... I s.

Item alium librum *Ymnormum*, dicto Christoforo Ribalta, veterem in papiro ... IIII s.

Item unum coffre ferrat parvum vetus discreto Iohanni Armadans, notario... VIII s., VI d.

Item alium librum *Sermonum*, in pergameno, cum cohoptis fustis et corii crocei, Iohanni Sançs, presbitero ... I l.

Item alium librum *Sermonum*, in papiro, cum cohoptis empestades dicto Iohanni Sançs presbitero... X s.

Item alium librum *Sermonum*, in pergameno, cum cohoptis fustis et corii viridis, dicto Iohanni Sançs, presbitero... XV s.

xva-3

En un cofre: 1. Item sinch querns de paper scrits de *Filosofia moral*.

2. Item un altre libra ab cubertes empestades, descornat, vey, de *Istòrias de Tondal*.¹⁴

¹² PRISCIANUS CAESARIENSIS, *Institutiones Grammaticae*.

¹³ GUILLELMUS ALTISSIDIORENSIS, *Summa aurea in IV libros Sententiarum*.

¹⁴ *Visió de Tondal*, edic. de R. Miquel Planes, *Llegendes de l'altra vida* (Barcelona 1914, Biblioteca Catalana).

3. Item un libra ab cubertas empestades de fust, de paper, vey, appellat *Vicis e Virtuts*.¹⁵

xva-4

In retrocamera: 1. Item unum librum *dels Evangelis*, in romancio, papiri, cum cohopenis fustis et corii vermili, bollades.

2. Item alium librum papiri de *Vicis e Virtuts*, in romancio, cum cohopenis pergameni empestades.

3. Item quasdam *Horas* parvas officii beate Marie in pergameno, cum tencadors argenti.

4. Item unum *Doctrinal* vetus, in pergameno, parvi pretii, cum cohopenis fustis et corii vermili.

5. Item unum *Grassisma*,¹⁶ cum cohopenis fustis, tamen parvi pretii.

6. Item unum librum in pergameno vocatum *Parts, Regles, Cato e Contemptus* parvi pretii.

7. Item unum quern de *Saltiri* pergameni, cum cohopenis fustis et corii vermili.

xva-5

In camera scriptorii: 1. Item unum librum papiri cum cohopenis fustis corii vermili qui est *Psalterius*.

2. Item unum librum vocatum *Tristany*, scriptum in papiro, cum cohopenis fustis et corii vermili et tencadors et bullis leutonis et infus erat partim instoriatum.

3. Item unum alium librum, descornatum, scriptum in papiro veterem, cum postibus fractis, vocatum *Vicis[e] Virtuts*.

4. Item alium librum in papiro scriptum de *Medecinis*, veterem, continentem circa unum manum papiri absque cohopenis.

5. Item unum librum *Salteri* in pergameni scriptum, descornatum, veterem.

xva-10

1. Unum librum de comptes.

2. Item unum librum *Consulatus*.¹⁷

xva-12

Subasta: 1. Vendidit quendam librum pergameneum, in vulgari scriptum, cum postibus vermiliis et bullatis, in quo continentur *Quatuor Evangelia*, Iohanni Safont, mercatori [...].

¹⁵ LAURENT D'ORLEANS, O. P., *Somme le Roi* (1277). Molt corrent en versió catalana en els segles XIV i XV. Vegi's, un cop per tots, ROBLES, *Escritores*, núm. 20.

¹⁶ EVERARDUS BETHUNIENSIS, *Graecismus*, tractat de gramàtica, freqüent a Catalunya.

¹⁷ *Llibre del Consolat de mar*. Ed. facsímil, acurada per P. BOHIGAS, Barcelona 1953.

2. Fecit fidem se in encantu predicto vendidisse quedam librum dicte hereditatis vocatum *Saltiri*, en romans, Martino Pontii, mercatori, civi Maioricarum, pretio unius libre et tresdecim solidos.

3. Et etiam vendidisse alium librum eiudem hereditatis vocatum *Libra de las misses de tota la semana* et alias oraciones Petro Font, civi Maioricarum, per decem octo solidos.

4. [...] alium librum papireum, cum cohoptis vermiliis, vocatum *Libra de compta de luna e de la Pascha*,¹⁸ Iohanni Burgos, pretio decem solidorum.

xva-13

Subasta: 1. Item unum librum, vocatum *Manipulum curatorum*,¹⁹ cohoptum de verd Gabrieli Arquerii, pro duabus libris, sex denariis.

2. Item alium librum vocatum *Saltiri*, non perfectum, continens duodecim caterna usque ad feriam quintam, dicto Arnaldo Rotlandi, presbitero, pro triginta solidis, sex denariis.

3. Item unum *Breviarium* papireum cum postibus quaternarum veritum, dicto Gabrieli Arquerii, pro sexaginta solidis.

4. Item alium librum papireum vocatum *Boeci, de Consolatione*, cohoptum de pregameneo discreto Petro Petri, pro novem solidis, sex denariis.

5. Item alium librum papireum in quaternis, non perfectum, vocatum *Boeci*, Martino des Pou, pro quatuor solidis.

6. Item diversos *querns de paper Sermonorum* predicto venerabili Petro Sorts, pretio septem solidis, octo denariis.

7. Item alium librum papireum, in quaternis, vocatum *Lucidari*,²⁰ dicto discreto Petro Petri, notario, pro septem solidis, duobus denariis.

8. Item duos libros papireos *Sermonorum*, unum cohoptum cohoptis de pregami et alium cohoptes verdes, discreto Antonio Cardelli, notario et procuratori fischali, pretio quindecim solidorum.

9. Item alium librum pergameneum, vocatum *Constitutiones Sinodales*, discreto Bernardo Vals, presbitero, pro sexdecim solidis.

10. Item alium librum pergameneum, cum cohoptis de pregami, vocatum *Libra de miracles dicte Virginis Marie*,²¹ venerabili Francisco Morro, doctori advocato fischali in Maioricis, pro octo solidis.

11. Item alium librum pergameneum cum postibus cohoptis corey vermiliis vocatum *Compendi theologie*²² venerabili Petro Morro, in medacina licentiatu, pretio sex librarum et quinque solidorum.

¹⁸ Llibrets amb els càlculs del calendari, passats després a la primitiva impremta.

¹⁹ GUIDUS DE MONTE ROTHERIO (Guy de Montrocher), *Manipulus curatorum* (1330), compendi de coneixements útils per als clergues.

²⁰ HONORIUS AUGUSTODUNENSIS, *Lucidarium* (segle XII). Figura un exemplar en català a la biblioteca del rei Martí I. MASSÓ TORRENTS, núm. 99. Sobre l'original, YVES LEFÈVRE, *L'Elucidarium et les Lucidaires* (París 1954). A més, Enciclopèdia religiosa, corrent en el segle XIV.

²¹ Cf. RUBIÓ, *Hist. Lit.* 3, p. 844. Hi ha edic. dels *Miracles de la Verge Maria*. Col·lecció del segle XIV, a cura de P. BOHIGAS (Barcelona 1956).

²² ALBERTUS MAGNUS, *Compendium theologiae veritatis*.

12. Item alium librum pregameneum, forme minoris, vocatum *Locidari*,²³ venerabili Iohanni de Avinyó, pro quinque solidis.

13. Item alium librum papireum, forme minoris, cohopenum de vermey, discreto Bernardo Iohannis, vocatum *Summa de Penitentia*, pretio aliorum quinque solidorum.

14. Item alium librum pregameneum *Sermonorum*, cum cohopenum de pregamí, discreto Gabrieli Vitalis, notario, pro quatuor solidis.

15. Item alium librum pergameneum, cum postibus cohopenum de blanch, vocatum *Liber acoritarum*(?), predicto venerabili Petro Morro, pro undecim solidis.

16. Item alium librum pergameneum, cohopenum de pregamí, de *Sermons*, dicto venerabili Petro Morro, pro quinque solidis.

17, 18. Item duos libros pregameneos *de cant*, veys, Petro Sala, orpellerio, pro tribus solidis.

19. Item quendam librum vocatum *lo Saltiri* venerabili Petro de Latone, canonico ecclesie Sedis Maioricensis, pretio quinque librarum et duorum solidorum.

20. Item alium librum pregameneum, cum cohopenum fustis cubertas corii nigri, vocatum *Libra dels àngels*,²⁴ Nicolao Serdani, filio venerabilis Antonii Serdani, mercatoris civis Maioricarum quondam, pretio sex librarum et duorum solidorum.

xva-18

Camera. 1, 2. Item duos *librets de orationibus*.

xva-19

Escritori. 1. Item *Ores*, pocas, officii beate Marie.

2. Item unum librum papiri, cum cohopenum vermiliis, in quo sunt scripte *Historie Troyane*.

xva-22

Declaració de béns.

1. Item unum *Breviari de mos*, lo qual té lo fill d'En Gabriel Cerdà (= «Un *Breviari* de paper», a l'inventari aixecat *post mortem*).

2. Item un *Speculum Eglise* (= Item un *Speculum Misse*).

3. Item un *Saltiri* en romans (= Item un *Saltiri* de paper).

4. Item un *Libre de Sent Bernat* (= Item les *Meditacions de Sent Bernat*²⁵ en pla, de paper).

5. Item lo *Breviari maior*, en lo qual diu lo officí.

6. Item un *Saltiri* ab comú, officí de morts e d'apòstols.

7. Item un cartell de pregamí en què és lo *Credo* notat (en el inv.).

8. Item un *Flos Sanctorum*, descornat (en el inv.).

²³ Cf. nota 20.

²⁴ *Llibre dels àngels*, de Francesc Eiximenis O.F.M., de 1392.

²⁵ Segurament apòcrifes. Foren publicades en pla a Barcelona, 1499, per Pere Possa.

xva-23

- Biblioteca de medicina. Ademés: (46) Obra de Química.
 (47) Aristòtil.
 (48) Glosa de tractats.
 (49) Bridan de Lògica.²⁶
 (50) Un libre de Lògica.
 (51) Un libre de Teologia.
 (52) De philosophia.
 (53) Una obra de Alberto de Sajònia amb l'incipit: «*Studiosissime saepiusque rogatus*».
 (54) Ars demonstrativa.
 (55) Obra demonstrativa d'En Lull.
 (56) Obra d'En Lull.
 (57) Libre de proverbis de la obra d'En Lull.
 (58) Strologia de mestre Ramon Lull.
 (59) Alguns querns de pregamins... de Física e de Strologia.
 (60) Un libre petit de Strologia.
 (61) Tres querns de pregamins de Física e de Strologia.
 (62) Strologia, qui comensa: «*Medialius*».
 (63) Summa de Strologia qui comensa: «*Intentio mea est*».
 (64) Altre libre poquet de Strologia.
 (65) Un quern de pregami apellat: *Lectura del Prefaci*.
 (66) Questions de filosofia natural.
 (67) Questions de Física.
 (68) Libre de Física.
 (69) Libre poquet de Jaumetria.
 (70) Obra de música qui comensa: «*Omnibus musica*».
 (71) Un libre apellat *Alexandra*,²⁷ de poca valor.
 (72) Un libre de paper, que és obra de la gaya sciència, en pla de lemosí, lo qual comensa: «*Ans que Ramon Vidal*», e fineix: «*qui significan*».
 (73) Quatre querns poquets en pla de la gaya sciència.
 (74) Glosa de doctrial.
 (75) Evangelister.
 (76) Evangelister en pla.
 (77) Unas Horas poquetas.
 (78) Saltiri.
 (79) Saltiri feriat.
 (80) Un plech de querns de paper vey, escrit en pla, en lo qual era lo *Flos Sanctorum* e altres dictats.
 (81) Precià menor e major.³⁰

²⁶ Possiblement Bernardus Compostellanus, *Casus Decretalium*.

²⁷ Es tracta d'una vida de Jesucrist, en la línia de la citada per Madurell, del 1448, *Contemplació de la vida de Jhesu Christ (Manuscripts, 98-3)*.

²⁸ IOHANNES BURIDANUS, *Summula de dialectica*.

²⁹ GUALTERIUS DE CHATILLON, *Alexandreis*, poema històric usat a les escoles com a lectura.

³⁰ PRISCIANUS CAESARIENSIS, *Institutionum Gramaticarum libri XVIII*: els 16 primers, que comprenen la morfologia, constitueixen el *P. maior*; els 2 darrers, que estudien la sintaxi, són el *P. minor*.

(Les descripcions dels llibres han estat suprimides. Si interessien, es pot consultar la primera publicació.)

xva-24

Subasta. 1. [...] *Quendam librum vocatum Decretals*, pretio undecim librarum et quinque solidorum.

2. [...] *quendam librum vocatum Causas de Bernat*,²⁶ vey e squinsat, pretio duorum solidorum.

xva-26

Escritori. En caixa: 1. Item unum librum cohoptum virmilli, in papiro scriptum, in quo sunt scripta aliqua *Evangelia et Saltirii*; est vetus et modici valoris.

xva-27

1. Item quasdam *Horas veteres passionis Domini Nostri Iesuchristi*.

Escritori. 2. Item unum librum in papiro scriptum et cohoptum postibus et corio virmillio cum decem bollis et duobus tancatoris, intitulum: *Libre de contemplacions de aquelles coses que foren fetes e ordenades de Jesu Christ*.²⁷

2. Item invenimus alium librum vetus, cohoptum postibus et corio virmillio. Est liber gramatice vocatum: *Doctrinal*. Incipit: «Scibere clariculis, etc.» (sic).

xva-31

Menjador. En un artibanch: 1. Un *Flos Sanctorum* squinsat.

Cambrà. 2. Un libre de la *Bíblia*, ab cubertes vermelles, bollades, de forma major.

3. Los *Evangelis*, en pla.

4. Un *Gènesi*,³¹ squinsat.

xva-33

Item atrobí en la dita heretat los llibres següents:

1. Primerament un libre en romanç, scrit en paper, apellat *Antioxia*,³² ab cubertas vermelles de fust, de forma major, en lo qual ha cccviii cartes scrites, de forma major.

2. Item un altre libre en romanç, escrit en paper apellat *Epochalipsi*, ab cubertes engrutades vermelles, de forma menor, en lo qual ha ccccxxv cartes scrites.

³¹ Podria tractar-se efectivament d'un Gènesi; més probablement és el *Gènesi de Scriptura*, compendi d'Història Sagrada, traduït del provençal per Guillem Serra (RUBIÓ, *Hist. Lit.* 3, p. 822). Hi ha edició de M. A. AMER, *Compendi historial de la Bíblia* (Barcelona 1873).

³² Es tracta segurament de la traducció del *Libro de la Conquista de Antioquia* que demanava en versió castellana Jaume II el 1314 a Maria de Castella, esposa de l'infant Don Pedro. Cf. E. MARTÍNEZ FERRANDO, *Jaime II. Vida familiar 2* (Barcelona 1947), docs. 131 i 162.

3. Item un altre libre, escrit en paper, apellat *Troya* en romanç, ab cubertes de fust vermelles engrutades, de forma menor, en lo qual ha ~~CXXX~~ cartes scrites.

4. Item un altre libre, escrit en paper apellat *Libre de Godofré de Billó*,³³ ab cubertes engrutades vermelles, de forma menor, en lo qual ha ~~CCCLIII~~ cartes scrites.

5. Item alguns volums o querns del libre apellat *De les natures de les bèsties*, escrit en paper, los quals són set querns scrits.³⁴

6. Item un altre libre, escrit en paper, apellat *Benedicta tu in mulieribus*,³⁵ ab cubertes de fust, trenchades, verdes, de forma migana o petita, en lo qual ha ~~CLIIII~~ cartes scrites.

xva-34

Recambra. 1. Item trobam un libre ab cubertes velles de fust e de cuyr vermell, escrit en paper, apellat *Flos Sanctorum*, és de forma de un full e ha en cascuna cuberta cinch bolles de lautó.

2. Item altre libre cubert de post de cuyro vermell ab sos tanquadors e cinch bolletes de lautó en caschuna coberta. És escrit en paper, apellat *Valeri Maximus*.³⁶

3. Item altre libre ab cubertes vermelles de fust e cuyro vermell, vell, sens tanquadors, és escrit en pregamins. És apellat *los Evangelis* e és en romans.

4. Item altre libre cubert de posts velles e de cuyro vermell, vell, ab cinch bolles de lautó en caschuna, sens tanquadors, apellat *lo Sant Greal*.³⁷ És escrit en paper. Les primeres fulles són squinsades.

5. Item un libre cubert de posts de fust e de cuyr vermell, vell, ab cinch bolles de lautó e ab un tros de correga. És escrit en paper, de forma major. És apellat *Gènesi*.

Cambrà maior. 6. Primo un libre de forma pocha, cubert de

³³ Obra perduda. Es trobava a la biblioteca del rei Martí I, en francès i en català. Cf. MADURELL-RUBIÓ, *Documentos*, p. 170.

³⁴ Un Bestiari, com el *Libre de natures de bèsties* de l'inventari del rei Martí (1410). Edic. catal.: *Bestiari* (Barcelona 1963-64 = ENC-A91.92).

³⁵ *Libre de Benedicta tu in mulieribus*. És un apòcrif luhià de l'escola valenciana de la primeria del segle xv.

³⁶ VALERIUS MAXIMUS, *Facta et dicta memorabilia*.

³⁷ *La Questa del Sant Graal*, continuació del Lançalot, ja la coplava el mallorquí Guillem Rexach el 1380. V. CRESCINI, V. TODESCO, *La versione catalana del inchiesta del Sant Graal* (Barcelona 1917). A un altre exemplar es refereix la següent comunicació de la cúria episcopal de Mallorca:

20-12-1415

Bernardus Dalmacii etc. dilecto Bernardo Sa Burguera nuntio nostre curie jurato, salutem in Domino Iesu Christo.

Ad instantiam Alamany de Ispania, apothecarii Majoricarum tibi dicimus et mandamus quatenus moneas semel etc. discretum Arnaldum Lupià, presbiterum Majoricarum, ut hinc ad primam diem feriatam post festum Sancti Iuliani prosimi venientis, det et solvat dicto Alamanno viginti solidos regalium Majoricarum minorum, in quibus sibi tenetur, ut asserit, pro esmenda culusdam libri vocati del Sancti Gresal, ex pacto inter eos convento (...) *Arch. Diocesà de Mallorca. Litt. 1415, s. f.*

cubertes de paper engrutat e de cuyro vermell, ab dos tanquadors del dit cuyr. És scrit en paper. És apellat *Vicis e Virtuts*.

Escritori. 7. Item unes *Ores* scrites en pregamins, cubertes de posts e de velut carmesí descolorit, forrat de sendat vert, ab los tanquadors d'argent ab imatges e ab sis bolletes de lautó en caschuna coberta. E comensen al comptre dels mesos e après comensen: «*Beatus vir qui non abiit, etc.*» e fenexen: «*Requiescant in pace. Amen*».

8. Item altres *Ores*, scrites en pregamins ab les cubertes de fust cobertes de cuyro vermell pintat e picat ab dos gafets d'argent e comensa als comptes dels mesos en après és pintada la Verge Maria ab l'àngel Gabriel. Lo títol és tal: «*Incipit officium beate Marie Virginis secundum usum curie romane*»; en après diu: «*Domine, labia mea aperies etc.*» e fenexen: «*Et cetera ut superius in Vesperis, cum orationibus suis*».

9. Item un libre scrit en pregamí, ab les cubertes de fust, ab una cuberta de drap de li, vella, apellat *Evangelister*.

10. Item un libre vell, ab cubertes de fust arnades e vermelles, scrit en paper de forma maior apellat *Libre de Ysaies e dels dotze profetes* e de Ezeziel, de Ieremies, e de Daniel e de altres istòries.

11. Item un altre libre vell ab cubertes velles de fust, scrit en pregamí. Comensa al comptre dels mesos, en après comensa: «*Beatus vir qui non abiit, etc.*» e feneyx: «*O gloriosa Dei genetrix, Virgo Maria, etc.*».

12. Item altre libre vell scrit en paper descornat ab cubertes de fust podrides, lo qual és *de moltes Istòries*.

xva-35

Cambra. 1. Item un libre scrit en paper vell, ab cubertes de fust e de chanemàs e ab bolles, apellat *Boeci*,³⁸ en pla.

xva-36

1. Primo, una *Biblia* scrita en pergamí ampla, de forma gran, ab cubertas de cuyro vermell, ab sinch bollas en caschuna part e ab tancadors.

2. Item, atrobi un altre libre de paper ab forma de full, quinternat de pergamins; ab cubertas vermelles appellat *Lo libre dels Angels*.

3. Item un altre libre de forma de full, scrit en paper, ab cubertas engrutades, appellat *Guamaliel*.³⁹

³⁸ BOETHIUS, *De consolatione*, en la traducció de fra Antoni Ginebreda O. P., gironí, prior del convent de Mallorca, que dedicà a l'infant Jaume de Mallorca, fill de Jaume III, el Dissortat, presoner de Pere III. Hi ha gran tradició ms. i edicions incunables primeres a Lleida, 1482, i València, 1489. Edic. recent: BOECI, *Libre de consolació de Philosophia*, a cura de B. Muntaner (Barcelona 1873 = Biblioteca Catalana).

³⁹ Gamaliel, remanajament dels apòcrifs de la Passió, escrit a Barcelona el segle XIII, que tingué gran acceptació. Té edic. incunable a Barcelona, J. ROSEMBACH 1492 i edic. recent a les *Obras de San Pedro Pascual* 1 (Roma 1905), pp. 85-162.

4. Item un altre llibre de paper, de forma de full, ab cubertas vermel·las, en què és *La disputa de la santa fe catòlica del cristià ab lo juheu*.⁴⁰

5. Item, un altre llibre en paper, de la dita forma, en què és *La Disputa que En Barthomeu Janovés de la illa de Menorca hach ab alguns subtils juheus*.⁴¹

6. Item, un altre llibre en paper de la dita forma, ab cubertas vermel·las, appellat *Libre de la Doctrina pueril*.⁴²

7. Item un altre llibre de pergami, quasi de la forma de fulla, ab cubertas de cuyro vermell, ab tancadors d'argent, en què és escrit lo *Secreta Secretorum* de Aristòtil⁴³ e *los set Psalms*, tot en pla.

8. Item, un llibre de paper de la dita forma, ab cubertas vermel·las appellat *Lo llibre de las donas*.⁴⁴

9. Item un altre llibre de paper de la dita forma, ab cubertas vermel·las, appellat Boeci, de *Consolació*, en pla.

10. Item un altre llibre de paper en la dita forma, de cubertas vermel·las, ab tancadors de parxe de seda blava, appellat lo *llibre d'En P. Alfons*.⁴⁵

11. Item, un altre llibre de paper de la dita forma, ab cubertas vermel·las, en què és continguda la *Instrucció dels pelegrins*, de so que deuen fer anant a la Terra Santa de Jerusalem.

12. Item, un llibre de pergami ab cubertas vermel·las, ab bolla, en què són los *Usatges de Barcelona*.

13. Item, un altre llibre de paper de la dita forma, ab cubertas vermel·las, ab bolla, en què són las *Istòrias Troyanas*.

14. Item un altre llibre de paper de la dita forma, ab cubertas vermel·las ab bolla, appellat *Lum de aprofitar sa vida*.⁴⁶

15. Item un altre llibre de paper de la dita forma, ab cubertas

⁴⁰ Es tracta de la *Disputa del bisbe de Jaén contra los jueus sobre la fe cathòlica*, de St. Pere Pascual, publicat en les *Obras de San Pedro Pascual 2* (Roma 1907), que en la tradició ms. se sol anomenar abreujament "Llibre del bisbe de Jaén". Per exemple, al nostre XVI-26/2 i a la notificació de la cúria episcopal de Mallorca del 14-12-1447 que han robat a la vila de Muro, a Bartomeu Castell, un llibre anomenat "del bisbe de Gahent" ADM, Litt. 1446-1447 s. f. Segons això s'haurà de corregir el que diu A. Duran a *Noticia de llibres en inventaris de Cervera*, p. 134.

⁴¹ Sembla ésser la *Diputatio facta per Ingettum Contardum, mercatorem januensum, cum aliquibus sapientibus judeis in eorum sinagoga doctoribus, in Majoricha, anno Domini 1286*, B. N. de Paris, nouv. acquisitions latines 758, f. 51v. ss. còdex del segle XIV, citat per Llorenç Pérez *Anales judaicos de Mallorca* (Palma 1974), p. 178. Però ha estat publicat, almenys un cop, per Franciscus Carbo, *Flagellum Hebraeorum* (Venècia 1672), segons es dedueix de HURTER, *Nomenclator 2*, p. 167, on el títol presenta algunes divergències

⁴² RAMON LLULL, *Llibre de doctrina pueril*.

⁴³ *Secreta secretorum* del Pseudo-Aristòtil.

⁴⁴ *Llibre de les dones* de Francesc Eiximenis (ca. 1396). Amb edic. incunable de Barcelona 1495.

⁴⁵ PETRUS ALPHONSUS, *Contra iudaeos*, ML 157, 535-572.

⁴⁶ Desconegut.

vermellas, de versos escrits en lemosí, en la fi del qual és lo *Document de honor Domini Sordelli*,⁴⁷ així mateix ab versos.

16. Ítem, un altre libre en paper de forma de full, ab cubertas vermelles, appellat lo libre de *Lancelot del Lach*.⁴⁸

17. Ítem un altre libre de pergami ab cubertas vermelles en què és lo libre appellat *Pansers (?) e paraules de amor* e lo *Libre sobre lo joch dels schachs*.⁴⁹

18. Ítem un altre libre en pergami, vell, ab cubertas daurades, quasi desquernat.

19. Ítem un altre libre en paper appellat *Diccionari, fet per mossèn Jacme March, sobre Art de trobar*.⁵⁰

20. Ítem unas *Horas* en pergami ab cubertas vermelles en què és lo Ofici del *Crucifix e las Horas del Sant Esperit e lo Offici de Mortis*, ab algunes oracions ab una sobre vesta de cuyro vermell.

21. Ítem un libre petit de pergami, appellat *De la medicina dels cavalls*.⁵¹

22. Ítem un altre libre de paper de forma de full, ab cubertas vermelles de la *Epistola de Sant Pau*.

23. Ítem, un altre libre dels Evangelis, en pla, escrit en pergamins de forma de full.

24. Ítem unas *Horas* de Nostra Dona, de forma pocha en pergamins prims, ab tancadors d'argent daurat ab una perla, ab una sobre vesta de satí blau.

xva-37.

Manjador. 1. Ítem una post en què és lo *Compter (?)* e altres oracions.

xva-38

Manjador. 1. Ítem un libre de paper, ab les cubertes vermelles ab deu bolles, apellat *dels Angels*, lo qual libre En Miquel, fill de dit defunt, aprèn.

En la casa hi ha una biblioteca jurídica.

⁴⁷ Vet aquí el *Documentum honoris* —tractadet de moral— del trobador italià Sordello, del segle XIII, en el seu original provençal.

⁴⁸ El *Lançolot* en català sembla perdut. En Mateu Rotger en trobà un fragment del segle XIV a l'arxiu parroquial de Campos, A. RUBÍO I LLUCH, *Notícia de dos manuscrits d'un Lançolot català* "Revista Bibliografia catalana" 2 (1903) 5-25. Des de llavors ha aparegut *Un nou fragment del Lançolot català de Pere BOHIGAS* "Estudis Romànics" 10 (1962) 179-187.

⁴⁹ JAUME DE CESSULIS, O. P., *Liber de moribus hominum et de officiis nobilium super ludum scachorum*, de la darrería del segle XIII. Hi ha dues edicions recents de versions quincentistes: *De les costumes dels homens e dels oficis dels nobles sobre'l joch dels eschachs* (Barcelona 1900), a cura de Josep BRUNET, i *Libre de bones costums dels homens e dels oficis dels nobles* (Barcelona 1902), de A. BULBENA.

⁵⁰ JACME MARC, *Libre de concordances appellat diccionari* (1371), M. DE RIQUER, *Historia* 1, pp. 550-551.

⁵¹ TEODORICUS DE LUCCA, *Chirurgia*, trad. de fra. Guillem CORRETTGER, O. P. Cf. ROBLES, *Escritores*, p. 54.

xva-39

Menjador. En una caixa: 1. Primo quatre llibres, ço és un gran, scrit en paper, ab cubertes de fust vermelles e bollades, e —2— un *Doctrinal*, en preguami, ab cubertes de fust vermelles e —3— unes *Parts*, en pregami, ab cubertes de fust vermelles e —4— unes *Notes* petites, ab cubertes de paper engrutades.

XVB

xvb-1

Cambrà. 1. Item unes *Hores* petites bollades.

xvb-2

Cambrà. Biblioteca de índole profesional. En ella: 1. Item altre libre gran, ab cubertes de fust, en paper, appellat *Thesaurus pauperum*.
2. Item un *Evangelister*, en paper squinsat.

xvb-5

Menjador. Biblioteca profesional. En ella: 1. Item altre libre appellat *Visió de Sent Bernat*,⁵³ en paper, ab cubertes de paper engrutat.

2. Item altre libre semblant al prop dit, tot descornat, appellat *Visió de Sent Johan*.

3. Altre libre en paper, ab cubertes de fust blaves, appellat *Doctrina moral* feta per En Lluh de Pachs.⁵³

xvb-6

Cambrà de la sala. 1. Item un libre de paper de *Paris e Diana*,⁵⁴ ab cubertes de fust.

xvb-8

Cambrà. En una caixeta al cap del llit: 1. Item un libre de paper appellat *Los scalons de Sent Jerònim*.⁵⁵

⁵³ Per ventura és la *Visió del monestir de Clares Valles*, conservada a "El Escorial" M. II. 3, JULIÁN ZARCO, *Catálogo de los manuscritos catalanes de la Biblioteca del Escorial*, BRAH 99 (1931) 112.

⁵³ Ed. de G. Llabrés, *Doctrina moral* (Palma 1889). Fixau-vos en l'apel·lació "Luis" quan de fet la tradició ms. sol portar sols el llinatge PINÓS (1484), p. 308: "un libre de paper appellat En Pachs"; CARRÈRE, p. 285: "Doctrina moral de Pax de Mallorca". RUBIÓ, *Hist. Lit.* 3, pp. 825-826 se decideix per Nicolau de Pax, del qual reconstrueix el "curriculum vitae".

⁵⁴ Ed. de R. Miquel i Planas, *Novelari català dels segles XIV a XVIII* (Barcelona 1909). Figura en català a la biblioteca d'Alfons V. Hi ha edicions incunables a Barcelona i Girona de 1495 amb el títol: *Història de les amors e vida del cavaller Paris e de Viana, filla del Dalí de França*.

⁵⁵ Comprat pel rei Martí el 1407. RUBIÓ, *Documents* 2, doc. 406: *Les VII naus*

2. Item altre libre semblant al prop dit apellat *Lo franch e l'empachat*.⁵⁶

En una caixa: 3. Item un quern de paper, en forma maior, en què ha menció de *Art de navegar*.⁵⁷

Scriptoriet. En él: 4. Primo un libre de paper, ab cubertes de posts vermelles, appellat *Vicis e Virtuts*.

5. Item altre libre de pregamins ab cubertes de pregamí appellat *Lucidari*.

6. Item un *Breviari*, en paper, ab cubertes de posts.

7. Item un *Diornal* de pregamí.

8. Item altre *Breviari*, en pregamí, lo qual no és d'aquest bisbat.

9. Item un cohern de paper hon són comensats *Los Scalons* de Sent Jerònim.

xvb-12

Menjador. 1. Item un libre en paper, de forma de full maior, ab cubertes de fust bollades appellat *Libre dels àngels*, lo qual stà en penyora per cent e deu sous [...].

xvb-13

Cambrà. En una caixa castellana vella: 1. Primo, un libre, en paper, ab cubertes de pregamí, appellat *Scala del cell*.⁵⁸

2. Item altre libre semblant del *Comiat de la Verge Maria*.⁵⁹

3. Item altre libre semblant appellat *Libre de Tubalt*.⁶⁰

4. Item altre libre semblant hon és la *Oració de la taula* e altres coses.

xvb-14

Cambrà: Item tres llibres en paper, ço és —1— un larch ab moltes cobles de la *Verge Maria* e —2— altre en forma d'acte, lo ques *Istòria del guat*⁶¹ e —3— altre, de pocha forma, ab molt *ofici*, en pla.

4. Item un tom en pregamí hon són *Los sed savis*⁶² en un poch de *ofici*, tot en lati.

ab *XXX scalons de Sant Jerònim*. El mateix autor fa al·lusió a un còdex de la biblioteca del Palau i als ms. 77 i 710 de la Biblioteca de Catalunya.

⁵⁶ Desconegut.

⁵⁷ RUBIÓ, *Documents* 2, Apènd. doc. 4 cita un *Libre de navegar* de 1323.

⁵⁸ Pot tractar-se d'algun dels llibres esmentats a la nota 4. El ms. 77 citat es titula: *Scala per pujar al cel*.

⁵⁹ Segurament una obra en la línia de l'obreta: *Lo passament de la Verge Maria, texts inèdits del segle XV*, publicat per F. Carreras Candi, BRABLB 10 (1921) 196 ss.

⁶⁰ Possiblement com el XVA-3/2: *Visió de Tundal*.

⁶¹ Desconegut.

⁶² *Llibre dels set savis de Roma*, ed. I. de Janer (Barcelona 1907).

xvb-19

En la vinya. En la cambra dalt de la torre. 1. Un libre de paper appellat *Braviari de amor*.⁶³

xvb-21

Cambra. 1. Item un libre petit en lo qual hi ha los *Set salms* e algunes *oracions votives*, ab les cubertes de pregamí.

2. Item altre libre gran, de forma de full, de *Cant d'orgue*, ab cubertes de pregamí.

3. Item un *Doctrinal*, petit, desquornat, ab cubertes de fusta, molt squinsat e vell.

xvb-23

Scriptori. Dos libres de paper, —1— lo hun appellat *la Fiameta*⁶⁴ e —2— l'altre *En Bernat Metge*.

3. Item un libre descornat, de paper, appellat *Godoffra de Billó*.

xvb-24

Scriptori. 1. Item un libret de forma de quart de full, de paper, ab cubertes de pregamí intitulat *lo Testament d'En Bernat Serradell de Vich*.⁶⁵ Dins un caixó del dit scriptori atrobi —2— un libre, en paper, de quart de full, lo qual comença: *Ex agro veteri*,⁶⁶ etcètera.

3. Item un *Doctrinal*, en paper, ab cubertes de paper engrutades, vermelles.

4. Item un altre libre, en paper, en forma de full, de *Capitols de peraires*.⁶⁷

5. Item un libre en pregamí, vell, ab cubertes de fust corquades, lo qual comença: *Quoniam ignorantia*.

6. Item altre libre, en paper, de forma de full, ab cubertes de fust, appellat *Libre de natura angelica*.⁶⁸

7. Item altre libre semblant al predit appellat pròlech del libre appellat *Elegia moris de la noble dona Fiameta, contesa de Caterna*.

8. Item altre libre, en paper, de forma de full, ab cubertes de fust vermelles, bollades, appellat *Suma de collacions o ajustaments*.⁶⁹

⁶³ Matfré Ermengaud de Béziers († 1322), *Breviari d'amor*, traduït al català en vers o prosa. Fragments apareguts a "Estudis Romànics" 1 (1916) 47-71.

⁶⁴ Una de les tres versions catalanes existents de l'obra de Boccaccio va editar-la R. Miquel i Planas: *La Fiameta* (Barcelona, 1908).

⁶⁵ BERNAT SERRADELL, *Testament*, ed. d'Arseni Pacheco (Barcelona, 1971 = ENC 103).

⁶⁶ ÈVÈRARD DE BÈTHUNE, *Tobias*.

⁶⁷ Probablement de la Ciutat de Mallorca.

⁶⁸ FRANCESC EIXIMENIS, *Llibre dels àngels*.

⁶⁹ IOHANNES GALLENSIS, OFM (s. XIII), *Communiloquium*. Cf. CURT J. WITTLIN, *La "Suma de colaciones" de Juan de Gales en Cataluña*. "Estudios Franciscanos" 72 (1971) 189-203.

9. Item altre libre, en paper, de forma de full, ab cubertes de fust apellat *Libre de les dones religioses*.⁷⁰

10. Item altre libre, en paper, semblant al prop dit, lo qual comensa axí: A la molt alta e molt honorable senyora madona Sancha Ximeniç d'Arenós, contessa de Prades.⁷¹

11. Item altre libre, semblant al prop dit, sens bolles, apellat *Guamaliel*.

12. Item unes *Ores* petites, en lo principi de les quals és lo comter e après los quatre evangells e après lo *Te Deum laudamus* e après lo Ofici de la Verge Maria.

xvb-26

Escritori. 1. Item un *Flos Sanctorum* de pocha valor.

xvb-27

Botiga. 1. Item un libre de poques cartes, de pregami, de *certa oració* e uns quants papés de poque valor.

xvb-29

Cambra. 1. Un *Saltiri* de pregamins, ab tencadors d'argent, illuminat d'or. En la cambra de N'Arnau [hijo de la casa]. 2 Un *Flos Sanctorum* de paper.

3. Un *Vita Christi* en paper.

4. Un libre de paper en lo qual és *Gènesi e lo troyá*.

5. Item libre de paper sotil, cubert de paper engrutat, apellat *Lansalot*.

6. Item altre semblant *Libre de la primera e segona intenció*.⁷²

Escritori. 7 Item un libre de paper de *Capitols del Consolat*.

8. Item un libre de paper apellat de *Saviesa*,⁷³ ab cubertes de paper engrutat.

9. Item altre libre de paper, ab cuberta engrutade vermela, hon és la taula (?) del *libre de Consolació* de Boeci.

10. Item unes *Ores de la Verge Maria*, obra de Flandes, ab una mà d'argent per tencador.

En un artibanch d'una caixa: 11. Primo un *Doctrinal*, de pregami.

12. Item unes *Parts*, en pregami.

13. Item un libre, en pregami, *dels Angels*.

14. Item un libre, de paper, cubert de posts, apellat *les Actes dels Apòstols*.

15. Item un libre de paper, cubert de posts, apellat *Boeci*.

16. Item un libre de paper, apellat *Ysop*.⁷⁴

⁷⁰ FRANCESC EIXIMENIS, *Llibre de les dones*: És el llibre V de l'obra.

⁷¹ FRANCESC EIXIMENIS, *Llibre de les dones*.

⁷² RAMON LLULL, *Llibre de primera e segona intenció*.

⁷³ De Jaume II? Ed. de G. Llabrés, *Llibre de Saviesa* (Santander, 1908).

⁷⁴ Es tracta de les *Faules*, la primera ed. llatina fou a València el 1480, però la catalana va tardar fins al 1550, a Barcelona. De passada recordo haver

17. Item un libre de paper, cubert de cuyro vermell, apellat de *Vicis e Virtuts*.
18. Item un *Doctrinal*, vell, no perfet, en pregamí.
19. Item un libre de paper contenant dotze fulls, vell, descornat, intitulat *del Sant Esperit*.
20. Item uns *Set Salms*, en pregamí, sens letanies.
21. Item un libret patit de gramàtiga apellat *Suma Bernardina*
- 22— e un quern de pregamí d'infants.⁷⁵
23. Item un libre dels *Set Savis*, de paper, vell e sotil, cubert de pregamí.
24. Item un libre, en paper, cubert ab posts, ab bolles, apellat *Boeci, De Consolació*.
25. Item un libre cubert de paper engrutat apellat de *Doctrina*.
26. Item un libret petit de *Gramàtica*.
27. Item un libre de paper, ab cubertes de pregamí, de *Istòrias de cavallés* de poca valor.
28. Item un libre de paper poch, de *demandes de sants*.
29. Item *les Proposicions de lògica*, en paper.

xvb-31

- Cambrà de la torre. 1. Item un *Doctrinal*, de pregamí, ab les cubertes blanques.
2. Item un *Alexandre*, en paper, ab les cubertes de pell negra, bollat.

xvb-32a

- Escritori. 1. Unes *Hores* poques.
2. Item altre libre de paper ab cubertes de fust apellat *Tristany*.
3. Item altre libre de paper ab cubertes de fust bollat, apellat *Libre dels Angels*.
4. Item un altre libre de pregamí apellat *frare Bernat*.⁷⁶
- En la villa de Sineu: 5, 6. Item dos llibres de paper, lo hu ab cubertes de fust apellat *Boeci, De consolació* e l'altre apellat *Mirall dels devinals assots*,⁷⁷ los quals foren atrobats en poder del discret mossèn Nadal Savalls, prevere de la dita parròchia.

xvb-35

1. Item un libret de pregamí, ab cubertes de posts vermelles, és: *Hores de Nostra Dona*.

llegit que el pròleg de la vida d'aquest autor llatí de Ranuzzio d'Arezzo fou dedicat al cardenal mallorquí Antoni Cerdà.

⁷⁵ Segurament unes beceroles, com les mallorquines que cita, per l'any 1437, un vicari de Terol. M. BETI, *Documents BBC* 3 (1916) 125.

⁷⁶ Cf. nota 14. S'atribuïa abans a fra Bernat Vinclera; d'aquí ve l'abreviació.

⁷⁷ Cf. MARTÍ DE RIQUER, *Obres de Pere Martínez* (Barcelona, 1946): *Mirall dels divinals açots*.

2. Item un altre llibret de paper, ab cubertes de paper engrutat verdes, intitulat *Libre del comensament de Doctrina pueril*.⁷⁸
3. Item un altre llibre de paper, sens cubertes, intitulat *lo Psalteri*.

xvb-36

Sala. Item quatre llibres vells: —1— un llibre de *Avengelis*, —2— un altre de *Moysès*, —3— l'altre apellat *Saltiri*, —4— altre *Breviari d'Amor*.

xvb-37

Cambra petita. 1. Un llibre *Saltiri*, en pregamins, que aprenen los infants.

2. Item un altre llibre en paper, en pla, per los dits infants, de poca vàlua.

Escriptori. 3. Item un llibre de *Officis della Asglésia* de pregamins, ab captunés d'or, cubert de cuyro ab quatre tencadors.

4, 5. Item dos llibres en pla, vells, en paper, de la *Història de Mallorques*.⁷⁹

6. Item un llibre ab cubertes vermelles, de paper, vell, tracta de *bons costums*.

7. Item un altre llibre de pregamins, ab cubertes de posts, vell, desquornat, lo qual és *Saltiri*.

8. Item un altre llibre en paper, cubert ab posts, apellat *Breviari d'amor*.

xvb-38

Estudi, Libreria jurídica. 1. Item unes *Hores* de pregami ahon és *lo Offici de Nostra Dona*.

xvb-41

Cambra. En caixa: 1. Un *Saltiri* acabat, en pregami, illuminat e pintat.

2. Item unes *Hores*, ab tencador d'argent, iluminades e pintades.

xvb-43

1. Item un *Boeci*, en paper, de *Disciplina scholarum*.

⁷⁸ M'insinua l'amic Josep Perarnau que podria tractar-se del títol autèntic d'aquesta obra de Ramon Llull.

⁷⁹ És possible que sigui una rèplica de la Crònica de Marsili que s'usava en aquest temps per a preparar el Sermó de l'Estandard, en la festa anual de la conquesta de Mallorca, com el còdex 40 de l'Arxiu Històric de Mallorca. Pot ésser útil aquí recordar que el notari Abelar conservava una *Conquesta de Mallorca* "en rims" (en quina llengua?) a finals del segle xv (Ab. 377) i que a la biblioteca del rei Martí (Inv., núm. 77) també hi havia unes *Rimas sobre la presó de Mallorca*, aquestes en castellà.

2. Item altre libre, en paper, hon és *la Disputa del pobre e del ric*⁸⁰ e *Cobles d'amor*.
3. Item altre libre, en paper, apellat *Thobias*.
4. Item altre libre, en paper, apellat *Paulo de Venècia*, no acabat.
5. Item uns *Set Salms*, en pregamí, vells.

xvb-44

Estudi. Biblioteca jurídica. 1. Item un *Libre dels Angels*, escrit en paper, de forma de full.

2. Item un altre libre, escrit en paper, de la mateixa forma, apellat *Scala Dei*.⁸¹

3. Item un libre, escrit en paper, de quatre cartes lo full, ab cuberta de pregamí, apellat *de ben morir*.

4. Item altre libre, escrit en paper de quatre cartes lo full, en la cuberta del qual ha una creu, *de Oracions*.

5. Item un altra libre, escrit en paper de quatre cartes lo full, cornat ab posts, apellat *de ben morir*.

6. Item unes *Ores*, scrites en pregamí, ab cubertes de fust e cuyro daurat, ab una cuberta de drap de lli.

7. Item unes *Ores*, scrites en pregamí hon és lo ofici de morts e los set salms penitencials, ab cuberta de lli.

8. Item un libre escrit en paper, storiât, ben dolent.

9. Item los *Usatges de Barchinona*, scrites en pregamí.

10. Item un libre escrit en paper, ab pots de paper engrutat, apellat *Los Notables de misser Ludovicho Pontano*.⁸²

xvb-46

Escriptori. 1. Item unes *Oras* en pla, de pregamí, ab las cubertes de fust trencades, comensant: Aquestes són les misses, etc. Són de pocha vàlua.

2. Item uns *Set Salms* ab la oració de Sant Agusti en pla, ab una oració de Nostra Dona.

3. Item unes *Ores* grandetes de pregamí ab lo ofici de Nostra Dona, e molts altres oficis e comensa: «Incipit officium Beate Marie», etcètera, ab set bolletes e las famellas tot d'argent.

4. Item tres querns de paper, de forma de full, de *Lletres de batalles*⁸³ e altres coses, scrites de mà del dit diffunt.

xvb-48

Cambrà. Dins un artibanch: 1. Un libre de *Avengelis*, de paper, ab cubertes de post.

⁸⁰ Desconegudes.

⁸¹ FRANCESC EIXIMENIS, *Scala Dei*.

⁸² LUDOVICUS PONTANUS (1426-1503): *Notabilia*.

⁸³ Es pot veure *Lletres de batalla*, a cura de M. de Riquer (Barcelona, 1963-68 = ENC 90, 98, 99).

2. Item tres *cartes de perdonansa*.⁸⁴
En caxa de noguer: 3. Item un *libret de oracions*, de paper.

xvb-49

Escriptori. 1-39: Item en lo scriptori atrobi XXXVIII libres entre de pregami e paper e entre grans e pochos e són alguns de gramàtica, alguns de philosophia e altres de lògica.

Menjador. 40. Un libre apellat *Flos Sanctorum*.

Andreu Boix

xvb-50

Escriptori. Biblioteca juridica. 1. Un *Saltiri* de pregamins, obra de Flandes.

Estudio personal. 2. Item un libre cubert de posts e guarnit de cuyro vermell, ab cantoneres e bolles de leutó, scrits en paper e sisternat de perguami, apellat *Libre dels àngells*.

xvb-52

Celler. En una cassota de vet bosellada: 1. Item un libra de paper, de forma menor, del *Alguarisma*.

2. Item un *Saltiri* en pla, de paper, de forma menor.

3. Item altra libra de pregami, de forma menor, apellat *Arbre de Sciència*, del art de mestre Ramon.

4. Item altra libra de paper, de forma major, de *Figura*, del art de mestra Ramon.

5. Item una *lectura de Doctrinal*, apellat lo *Geralt*.⁸⁵

6. Item altra libra de paper del *Art de mestra Ramon*, ab cubertas de paper engrutat, de forme menor.

7. Item altra libre de forma major, de paper, de *Confessió*.

8. Item un libra de pregami, de forma major, dit lo *Gracisma*.

9. Item un altra libre de pregami, ab cubertas vermelles, del *art de mestra Ramon*.

10. Item un libra de paper, de forma menor, de *Censu*,⁸⁶ del art de *Mestra Ramon*.

Cambra. 11. Item un libra de pregami, de forma menor, ab cubertas de post negres bollades, apellat los *Proverbis de mestra Ramon*.

12. Item un libra de paper petit apellat *Doctrina de Sent Pau*.

13. Item un libra gran de paper ensisternat, ab cubertas de posts, del art de Mestra Ramon qui comensa: *Deu qui principium*.

⁸⁴ Sobre les butlles incunables mallorquines —i catalanes— l'especialista reconegut és J. Rubió Balaguer. Es pot veure MADURELL-RUBIÓ, pp. 65-66 del pròleg.

⁸⁵ Vet aquí un comentari del *Doctrinale* d'Alexandre de Ville Dieu, que ens fa veure com s'ensenyava a les escoles: comentant textos recomanats per la tradició.

⁸⁶ Serà *Liber de ascensu et descensu intellectus*.

14. Item altra libra de paper gran ab cubertas de posts bollat: *Manipulus curatorum*.
15. Item altra libra de pregamí ab cubertas de posts, en romans, apellat *De cadretura e trianglatura*.⁸⁷
16. Item altra libre petit, de paper, ab cubertas de posts, apellat *Fides et intellectus*.
17. Item un *Missal*, de forma menor, de pregamins.
18. Item altra libra, de forma menor, de pregamí, qui comensa: *Quia idem*.
19. Item altra libra petit, de paper, apellat *Raymundus senescalus*.⁸⁸
20. Item altra libra, de paper, de art de mestre Ramon apellat la *Gramàtica*.
21. Item altra libra de pregamí, apellat *Alexandra*, mitgenser, ab cubertas de posts, bollat.
22. Item altra libra, de paper, apellat dels *Proverbis* de mestra Ramon.
23. Item altra libra, de paper, apellat *Filosofia de Amor*.
24. Item un libret, de paper, qui comensa: *Intelligenti bonitatem*.
25. Item altra libret, de paper, qui comensa: *Que sunt ad invicem*.
26. Item un libret, de preguamí, ab cubertas de posts, bollat, dels *Dotza articles de la fe*.
27. Item un altra libre gran, de paper, ab cubertes de posts, bollat, del *Art de mestra Ramon*, qui és de *diverses questions*.
28. Item un libret apellat *les Ores*, en pregamí.
29. Item un altre libret qui comensa: *Incipit Ars generalis*.

xvb-53

Cambra. 1. Item un libre apellat *dels Angells*, en la cambra de dit difunt.

xvb-54

Cambra. 1. Item al cap del llit un mig cofret, lo qual diu la dita dona que és seu, dins lo qual ha dues *cartes de perdonansse* de la dita dona.

xvb-54a

Cambra nova. 1. Item un libre poquet de paper, ab cubertes verdes, vell, hon és contengut lo *Soliloquium* de Sanct Augustí, en vulgar.

2. Item unes *Hores* de pregamí, en vulgar, hon és lo officí de tots dies.

Scriptori d'evall. 3. Primerament una bella *Biblia*, escrita en pregamins e en dos volums o llibres, ligats e quernats ab bolles, e ystoriada, escrita en llengua vulgar.

⁸⁷ RAMON LLULL, *Llibre de quadratura e trianglatura de cercle*.

⁸⁸ És l'incipit de la *Vida coetànea* llatina de Ramon Lull.

4. Item un libret petit vermell, escrit en vulgar, apellat *Benedicta tu in mulieribus*.

5. Item altre libre gran de pregamins, blanch, bollat, contenent o intitulat *Vicis e virtuts*.

6. Item altre libre de paper cubert de posts cenroses qui és la *Fiometa*.

7. Item dos querns de paper escrit en vulgar apellat *Corvatxo*.⁸⁹

8. Item la *oració de Sanct Sabrià*.⁹⁰

En un artibanch de dues caxes clavat a la paret: 9. Hun libre gran de forma maior de paper ligat ab posts e cubertes blanques e bollat qui's diu *Libre dels Àngels*, fet per mestre Francesch Ximèniz, en vulgar.

10. Item altre libre de paper de forma de full, cubert de posts ab faixa de cuyro vermell qui comensa: «Molt alt e molt excellent e noble e molt car senyor infant En Jacme de Mallorques», en vulgar.⁹¹

11. Item altre libre gran e de forma maior, fet de paper sisternat de pregami, ab posts vermelles e sens tancadors qui's diu *Lo Christià reemut*, compilat per mestre Felip de Malla, en vulgar.⁹²

12. Item altre libre de paper de forma de full, cubert de posts vermelles, en lengua toscana, compilat per frare Barthomeu de Sanct Concòrdio⁹³ de Pisa, del Orde de Predicadors.

13. Item altre libre de paper ab posts negres qui's diu lo *Vita Christi*, en vulgar.⁹⁴

14. Item altre libre de paper, cubert de posts, ab faxes negres qui's diu les *Tragèdies de Sèneca*, en vulgar.

15. Item altre libre de pregamins ab posts e cubertes verdes gran qui's diu contenent les *leys de Spanya*.⁹⁵

16. Item altre libre de paper de forma de full, cubert ab posts en cubertes vermelles qui's diu *Libre de les Dones*, escrit en vulgar.

17. Item altre libre de paper de forma de full, ab posts e cubertes vermelles, bollat, qui's fet per mossenyer Sanct Agustí, intitulat *de Civitate Dei*, en vulgar.

18. Item altre libre de paper, cubert de posts ab faxes negres, molt sotil e vell, qui conté les *Històries Troianes*.

⁸⁹ GIOVANNI BOCCACCIO, *Il Corbaccio*. Traduït al català per Narcís Franc el 1397. Fou publicat el 1498.

⁹⁰ Sobre aquesta i oracions similars, de caràcter popular, es pot veure J. RUBIÓ BALAGUER, *La cultura catalana del Renaixement a la Decadència* (Barcelona, 1964), p. 122.

⁹¹ Incipit de Boeci, *De consolatione philosophiae*, en la trad. de Sapllana i Ginebreda.

⁹² FELIP DE MALLA, *Memorial del peccador remut* (Girona, 1483). Cf. ISAFAS RODRÍGUEZ, *Autores*, p. 153.

⁹³ BARTHOLOMEUS A SANCTO CONCORDIO, *Suma de casibus animae, Summa confessorum per alphabetum disposita*.

⁹⁴ És un problema insoluble l'atribució de les *Vita Christi* quan vénen dades en termes tan generals: San Bonaventura, Francesc Eiximenis, el Cartoixà?

⁹⁵ *Las Partidas* d'Alfonso X el Savi.

19. Item hun libret de paper, de forma menor, cubert de posts e cubertes vermelles, fet en vulgar, sobre *los sinch senys corporals*.⁹⁶

20. Item hun libret cubert de posts petit, en vulgar, part en prosa, part en rims, fet per mestre Pere Martínez.⁹⁷

21. Item altre libre poquet fet de pregamins cubert ab posts intitulat *d'Amorettes*.⁹⁸

22. Item altre libret de pregamins, part prosa, part metres, qui's diu és de mossèn Nicolau Anglada istoriat del peccat de Adam⁹⁹ e altres ystories sanctes.

23. Item sis querns de paper de forma de acte scrits de algunes istòries de pochà valor.

xvb-56

Menjador. En una caxeta de fust: 1. Un libret de *Lògica* apellat *Porfiri*, de pregamí, ab cubertes de posts ab bolles.

Item diversos papers axí —2— de *orations* com —3— de *gramàtica* e —4— alguns querns de paper de *faules e històries*, en pla e en latí, de poche valor.

Escriptori. Biblioteca jurídica. Y en ella: 5. Item un *Salusti*, de paper cubert de posts.

6. Item un libre de pregamins ab cubertes de posts apellat *Divinador*.

7. Item un altre libre de pregamins, ab cubertes de posts, apellat *Boeci, de Consolació*.

8. Item un libre de pregamí, ab cubertes de posts, apellat *les Ystòries troyanes*.

9. Item un libre de paper, ab cubertes de pots, scrit de mà de mon pare, apellat *Tulli, de Officiis*.

10. Item un libre de paper, ab cubertes de post, de *Regimine principum*.

11. Item altre de paper, ab cubertes de cuyro de *Filosofia*, compost per *Fra Ricart Brig*.

12. Item altre libre de paper, ab cubertes de cuyro, qui tracta de *Retòrica* e de *Art de trobar* e algunes epistoles.

13. Item un *Saltiri* de pregamins, cap letrat d'or, ab cubertes de post e cuyro vermell.

14, 15. Item un *Doctrinal* e un *Terenci*, de pregamins, vells.

[...] atrobí en lo dit sriptori —16— un libre de paper, sens ligar, de stampa en què és lo *Perotus de Gramàtica*¹⁰⁰ e la *Retòrica* del *Lulli*, que yo he comprat dels veneclans e —17— un *Juvenal*

⁹⁶ Desconegut.

⁹⁷ Efectivament, així han arribades les obres del P. Pere Martínez O. P. Cf. la nota 77.

⁹⁸ *Libre d'amorettes, atribuït a un ermità de Montserrat del segle XIV* (Montserrat, 1930).

⁹⁹ RAMON LLULL, *Lo peccat de N'Adam*.

¹⁰⁰ NICOLAUS PEROTTUS, *Rudimenta grammatices o Regulae Syppontinae*. Era un deixeble de Vittorino da Feltre, bon humanista (1430-1490). L'obra tingué molta acceptació. Edicions de Barcelona, 1475, i de Tortosa, 1477.

de stampa e —18— unes *Epistoles* del *Fallaris*¹⁰¹ e —19— les *Familiars* del *Tulli*, scrites en paper e —20— un *Paulo*, de *Lòtgica*, de paper.¹⁰²

21. Item una *Biblia*, en paper, de stampa, ab cubertes de posts e —22— unes *Ores* de pregamí, sotils, petites (...)

xvb-58

Menjador. En un artibanch de II caxes: 1. Un libre apellat los ... [en blanco] d'*Aristòtil*.

2. Item un altre libre, en pregamins, apellat *les Monitions de fra Roger*,¹⁰³ ab part del *Saltiri*.

3. Item un altre libre de paper, sisternat de pregamí, apellat part del *Racional de la Sglésia*.¹⁰⁴

xvb-59

Cambra. En una caxa groga, de obre de Barchinona: 1. Item unes *Ores* de pregamí del dit diffunt en què ha ofici de Nostra Dona, de Morts e de la Creu.

En un caxó de tarçia: 2. Una *carta de indulgència*.

Estudi. Biblioteca jurídica. 3. La *Biblia* ab dos volums en pregamins.

4. Item un *Ordinari de batetzar*, de pregamí.

5. Item un *Saltiri*, en pla, de pregamins.

6. Item *les Meditations de Sant Bernat*, en paper.

Escritori. 7. Item lo *Flos Sanctorum*, en paper, vell.

8. Item los *Evangelis*, en paper.

9. Item un libre apellat *Boeci, de Consolació*, en romans.

10. Item un libre apellat *Istòria e conquesta del Reynalme de Aragó e Principat de Terragona, compilade per lo honorable mossèn Pere Tomich, cavaller*.¹⁰⁵

11. Item un *Saltiri*, en pregamí, deslligat.

En la alqueria de Capocorp. En la sala: 12. Item un libre *Gènesi* apellat, deslligat, de paper.

xvb-60

Estudi. 1. Primo un libre de paper, cubert de pregamí, apellat *de comptes*.

2. Item un libre, poch, de stampa, *dels aclipsis del soll e de la luna a aure nombre*.

¹⁰¹ *Epistulae Phalaris*, Edic. de València, 1496.

¹⁰² PAULUS DE VENETHIS, OSA († 1429), *Logica magna*.

¹⁰³ Podria ésser Roger de Provence OFM († 1287) *Bibl. Hagiographica Latina 2* (Bruxelles, 1900-1901) 1057-1058.

¹⁰⁴ GUILLELMUS DURANDUS, *Rationale Divinorum Officiorum*.

¹⁰⁵ PERE TOMICH, *Història e conquestes dels reys d'Aragó e comptes de Barcelona* (1438). Edicions de 1495, 1519, 1534. RUBÍO, *Hist. Liter.* 3, pp. 824-825.

3. Item un quinterni de pregamí, cubert de pregamí, appellat *Collationes Patrum*.¹⁰⁶
4. Item un altre libre de paper de fust apelat les *Epistoles del Senequa*.
5. Item, en romans, un altre libre de paper, cubert de posts, apelat *Lactanci*.
6. Item un altre libre de paper, cubert de posts, apelat *Manipulus curatorum*.
7. Item un altre libre, cubertes de posts, apelat les *Epistoles de Tulli*.
8. Item un libre de pregamí appellat *lo Troyà*.
9. Item un libre de paper, de Donat, de posts, apelat *Donat, sobre lo Terenci*.
10. Item un libre de paper, cubert, poquet, engrunat, appellat *Proverbis de Sèneca*.
11. Item un libre, de paper, cubert de post, appellat *Tulli, de Officiis*.
12. Item un libre, de paper, cubert de pregamí, apelat *Juvenal*.
13. Item un libre, de paper, de stampa, deslligat, appellat *Epistoles de Tulli*.
14. Item un libre, de paper, deslligat apelat *la Rethòrica de Tulli*.
15. Item un libre, de paper, cubert de paper engrutat, apelat *Marturiana*.
16. Item un libre, de stampa, de paper, cubert de pregamí, *Paulus Maurocinus, Contra Iudaeos*.
17. Item un libre de pregamins, molt vell, apelat *Missall*.
- 18, 19. Item unes *Epistoles de Fallaris*, en latí e altres en toscà.
- Sala. En un artibanch: 20. Item unes *Ores* de pregamí ab lo ofici de Nostre Dona e altres officis.

xvb-61

- Cambra. En un artibanch: 1. Atrobam un libre appellat los *Proverbis de Salamó*, en pregamí.
2. Item un *Gènesi*, de paper, vell, dins lo dit coffre.
 3. Item un libre de las *Istòrias Troyanes*, ya vell, de paper.
 4. Item un altre libre en paper lo qual diuen *Blanquern*.¹⁰⁷
 5. Item un *Saltiri*, en pla, de pregamins.

xvb-62

- Menjador. 1. Item un libre, qui s'apella *Gamaliell*, ligat ab posts.
2. Item un libra, cubert de posts, de pregamins, de *Oracions*.

xvb-63a

- Cambra. 1. Item un *Braviari* de pregamins del Bisbat de Mallorca, ab dos tancadors d'argent, cuberts de tele blava ab son cuxí.

¹⁰⁶ IOHANNES CASSIANUS, *Collationes Patrum*.

¹⁰⁷ RAMON LLULL, *Blanquerna*.

2. Item un *Diürnal* de pregamins, vell, cubert de tela blanca.
3. Item un *Doctrinal*, molt xich, de pregamins, ab camisa de tela blanca.
4. Item un *Saltiri*, forrat de pregamins, ab cubertes de posts e pell vermella.
- Menjador: En un artibanch: 5. Primo un libre de paper ab cubertes blanques engrutades qui comensa: *Carissima soror*.
6. Item altre libre de paper ab cubertes verdes argentades, que és *Glossa sobre lo Doctrinal*.
7. Item altre libre de pregamí, cubert de posts de pell vermella apellat *Apistoler*.
8. Item altre libre de paper ab cubertes engrutades, verd, apellat *De modo significandi*.
9. Item altre libre de paper apellat *Moral de Sant Gregori*, cubert de post, ab pell vermella.
10. Item altre libre de paper apellat *Homelie Aymonis*, doctoris, *super Evangelia dominicalia*, cubert de posts.
11. Item altre libre de paper apellat *Boeci, de Consolació*, cubert de posts, de pell vermella bollat.
12. Item altre libre apellat *Doctrinal prosàhich*, de paper, cubert de fust ab pell vermella.
13. Item un libret de paper dit la *Exposició del Cànon*, cubert de angrut.
14. Item altre libre apellat *Compendi de teologia*,¹⁰⁸ de paper, cubert de post e pell verda.
15. Item altre libre dit *De vita et honestate clericorum*, de pregamí, forma major, cubert de post.
16. Item altre libre de paper apellat *Manipulus curatorum*, cubert de paper angrutat e pel vermella.
17. Item un altre libre de paper apellat *Beati Augustini, De vita christiana*.
18. Item un libre apellat *Astrodas* (?), de paper, cubert de paper angrutat ab pell vermella.
19. Item un *Proffacional*, de pregamí, cubert de posts de pell vermella.
20. Item un libre apellat *Lògicha del Albert*, de paper, cubert de posts bollat.
21. Item un libre apellat *Summa Sinodal*, petit, de pregamí, cubert de post ab pell vermella.
22. Item altre libre apellat *Mores*, de paper, cubert de paper angrutat.
23. Item altre libre apellat *Dicta filosoforum*, de paper, cubert de paper angrutat, vermell.
24. Item un *Diürnal*, molt xich, cubert de posts.
25. Item un libret, de pregamí groch, *De viciis e virtutis*.
26. Item unes *Horetas*, de pregamí, molt xiques en què ha de morts.
27. Item un libret petit en què ha *Vespres e Completes*, cubert de pregamí.
28. Item un libret de rúbriques del Decret.

¹⁰⁸ ALBERTUS MAGNUS, *Compendium theologiae veritatis*.

xvb-66

Menjador. En un artibanch: 1. Un libre, en paper, en vulgar, apellat *Flors Sanctorum*, vell y —2— un *Vebriari*, de pregamí vell.

Cambrà. Libreria jurídica: 3. Item un altre libre de paper, de forma de full deslligat, sens cubertes, contenent alguns querns de las *Epistoles de Tulli* e alguns quinterns de la *Retòrica de Tulli*.

4. Item uns quants quinterns de les *Tragèdies de Sèneca*.

5. Item un libre de paper, ab cubertes de fust, bollades, intitulat *Expositió del Arbre d'Amor*, vell.

6. Item un altre libre de paper, de forma de full, ab cubertes de fust, bollades, intitulat *Boeci, De consolació*, en vulgar, vell.

Sala. En una caxeta de fust: 7. Un libre de paper de forma gran, sense cubertes, intitulat segon volum e terç libre de la XXIII distinció del *Contemplador de mestre Ramon Lull*.

Escritori. En un faristol de fust pengat en la paret: 8. Item un altre libre de pregamí intitulat *Cató e Contemptus mundi*.

9. Item un altre libre de pregamí de forma de full, ab cubertas de post bollades, intitulat *Saltiri*.

10. Item un altre libre de paper de forma de full, vell, en vulgar, intitulat *Libre de Melibeu*.¹⁰⁹

11. Item un altre libre, de forma de full, de paper, en vulgar, intitulat *Boeci, de Consolació*.

12. Item un altre libre de paper de forma d'acte ab cubertas de fust, en vulgar, de Mestre Ramon, intitulat *Blanquerna*.

13. Item un altre libre de forma de full, de paper ab cubertas de fust, vell, intitulat, per semblant, *Blanquerna*.

14. Item un altre libre de pregamí de forma de full contenint en si alguns salmps del *Psaltiri*.

15. Item dos libres, de forme d'acte, de paper que són notes de *Gramàtica*.

16. Item un altre libre de paper, de forma de acte, intitulat *Gamaliel*.

17. Item unes *Ores* patites, de pregamí, ystoriat de diverses ystòries, obre de Flandes, contenents en si officí de Nostra Dona e altres officis.

18. Item un libret patit, deslligat, que són V querns de pregamí intitulat *Secreta de Virtutibus*.

19. Item un libre patit de pregamí, ab cubertes de fust, intitulat *Libre de distincions dels cent noms de Déu de mestre Ramon*.

En la viña. Menjador: 20. Item un libre de paper, ab les cubertes de fust, bollat, de forma de full, intitulat libre de *Breviari de Amor de mestre Ramon*.

¹⁰⁹ ALBERTANO DA BRESCIA, *Liber consolationis et constlii*, del segle XIII, conegut en francès pels seus personatges allegòrics *Livre de Melibée et Prudence*. Edic. catal. *Libre de consolació i de consell* (Barcelona, 1965 = ENC-A94). Lectura dels mercaders catalans (CARRÈRE, pàgs. 286 i 288). Així mateix MADURELL, *Manuscrits*, s. v. *Melibeu*, L. de.

xvb-67

Cambrà. En una capsà pintada de València, gran: 1. Item un libre de paper, nou, cubert de pots, ab boles anomanat *Vicis y virtuts*.

Cambrà de Na Praxedis (filla de la casa). En una caja: 2. Item un libret de *oracions*, nou, cubert de fust.

xvb-69a

Cambrà de la sala: 1, 2, 3. Item un caxó de scrìts, de ciprés, ab pany y clau dins la qual havia tres *llibrets de oracions*, los dos són de paper e l'altre de pregamí, tots ab cubertas de fust.

Estudi petit: 4 a 9. Item una post hon ha sis llibres, lo un és lo *Exercici de la creu*¹¹⁰ e dos *Hores de Nostra Dona* e los altres, *libres de devoció*.

Cambrà del cap del menjador: 10. Item unas *Hores* de pregamí ab molts officis de Nostre Dona e de morts, ab cubertes de fust, forrades de cuyro, ab tanquadors d'argent de letra formada.

11. Item un altre libret de paper de letra tirada, ab cubertes de pregamí, que's diu *l'Art de bé morir*.¹¹¹

En una caxa vella: 12, 13. Item dos libres migensers, ab cubertes de fust, lo hu és *Tobias* qui comensa: *Ex agro veteri*, de pregamí; l'altre comensa: *primus Aristotelis*, de pregamí. 14, 15. Item altres llibres, ab cubertes de cuyro, de paper, lo hu comensa: *Incipit prologus in libro Elucidario* e l'altre és *Boeci* qui comensa: *Carmina qui quondam*.

16. Item un libre de cobertes de fust, tot de pregamí qui comensa: *D(e) luce pia super velamina cordis*.

Item dos pregamins grans nous per fer llibres...

17 a 23. Item sis llibres de paper mltgensers, obra de *Gramàtica*.

24. Item un libre de pregamí nou, descornat, qui comensa: *Quia autem exitimus in precedentibus libris*.

25, 26. Item un altre libre de paper ab metres, ab alguns quinterns de pregamí, qui comensa: *Soror clamantis*, e tres o quatre querns, vellussa en paper, ab altres querns de paper qui s'entitolen: *Tabula elegantiarum*.

Retret qui respon al hort. Item una caxa gran de taula de Vanècia, vella, dins la qual ha los llibres següents:

27. Primo una *Biblia* de paper, de stampe, cubertes de fust, ab bolles de lautó.

28. Item un libre de paper de stampe, ab cubertes de fust, mig cubertes de cuyro vert qui's nomena: *Opus Iumani parthenopei, De priscorum verborum significatione*.

29. Item altre libre de stampe, de paper, ab cubertes de fust vermelles, ab tancadós de parx, qui comensa: *Iohannis Anthonii*

¹¹⁰ ANTONI CALDÉS OFM, *Exercici de la santa creu* (1446). Edic. Palma 1683.

¹¹¹ El primer Art de ben morir català incunable és de l'any següent, Barcelona, 1493. Cf. ÀNGEL FÀBREGA, *Els primitius textos catalans de l'art de ben morir*, AST 28 (1955) 79-104.

*Episcopi Aleriensis ad Summum Pontificem, etc., fausto ac felici solo, etc.*¹¹²

30. Item altre *Biblia* que són quatre volums *ab lo Nicolau de Lira*.

31. Item un volum de ploma de paper de *Quinto Curtio*,¹¹³ ab cubertes de fust.

32. Item altre volum de paper e letra de stampe, ab cubertes de fust, ab launes, del *Marco Fabio Quintiliano*.

33. Item les *Epístoles de Sanct Jerònim* en un volum de stampa, ab cubertes de fust.

34. Item altre volum de paper, cubertes de fust, que són les obres del *Sèneca*.

35. Item altre volum de paper quinternat de pregami, de stampe, qui's diu: *Vocabulista e comensa: Largitatis muenere, etc.*

36. Item altre volum de stampe, de paper qui's diu lo *Petrarcha*... limiat ab cubertes de fust vermelles.

37. Item altre volum limiat que és lo *Tulli, De arte oratoria*, ab cubertas de fust vermellas.

38. Item altre volum de stampe ab cubertes de fust negra.

39. Item altre volum de stampe, ab cubertes de fust negres limiat apellat *Quinto Curcio*.

40. Item altre volum de ploma entitulat *Aristotelis*, ab cubertes de fust.

41. Item un *Salusti* de pregami ab cubertes de fust.

42. Item dos volums del *Pertusa* ¹¹⁴ de ploma, ab cubertes de fust.

43. Item un *Terensi* de pregami, de ploma, ab cubertes de fust bollades.

44. Item un *Iuvanai* de pregami, ab cubertes de fust.

45. Un libre de *Summa Angelica*, de stampe.¹¹⁵

46. Item un volum de pregami de *Marco Tullio*, deurat, ab cubertes de fust vermelles.

47. Item un libre *Racional*, ab cubertes de fust, de stampe.

48. Item un libre de paper e de ploma de *Franqueses*, ab cubertes de fust.

49. Item un libre de pregami ab cubertes de fust vermelles, obres del *Sèneca*.

50. Item altre libre tot de pregami dit *Liber clericorum*.

51. Item altre libre de pregami entitolat *Lectura super libros Ethicorum*.

52. Item un *misal* de stampe.

53. Item un altre libre de ploma, de paper quinternat de pregami, que és la *Lectura de Lògica*.

54. Item altre libre de paper de stampe, ab cubertes de fust vermelles limiat del *Tulli, De officis*.

55. Item un altre libre tot de pregami, ab cubertes de fust vermelles, qui és del *Marco Tullio, De les qüestions tusculanes*.

¹¹² S. HIERONYMUS, *Tractatus et epistolae* (Roma, 1470).

¹¹³ QUINTUS CURTIUS RUFUS, *Gesta Alexandri Magni*.

¹¹⁴ FRANCESC DE PERTUSA, *Memorial de la fe catòlica*. Cf. RUBIÓ, *Hist. Liter.* 3, p. 820.

¹¹⁵ ANGELO DE CLAVASIO, *Summa Angelica de casibus conscientiae*.

56. Item un altre libre, tot de pregamí, ab cubertes de fust vermelles, de *Laurenci Valerio*.

57. Item un libre de *Matemarfoseos*, de stampe, descornat.

Studi de la sala: 58. Item un altre libre de paper ab cubertes de pregamí per *Medicinas de cavalls*.

59. Item unes *Ores de pregamí*, les vores deurades, ab gafets tots d'argent, ab cubertes de fust, cubertes de cuyro vermell.

AHM P. Francesc Nadal N-1 Inv. i notes 1471-1493, f. 204 ss.

xvb-71

Cambrà 1. Item unas *Hores*, de pregamins, de or e de atzur, historíades, ab cubertes d'orypel, noves.

En una caja: 2. Item un *Prestane*¹¹⁶ de pregamins, de stampe, de paper, ab cubertes de pregamí.

3. Item altre *Prestane*, desligat.

4. Item un *Breviari* de pregamins, vel, ligat, ab dos tencadós, ab cubertes de post.

5. Item un libre, de paper, ab cubertes de post, dit lo *Doctrinal*, vel.

6. Item lo *Tarenci ab lo Donat*, ab cubertes de post, de paper.

xvb-72

Biblioteca de derecho y notaria. Y además:

1. Item un *Salusti*, de forma manor, ab coment, stampa, cubert de pregamí.

2. Item una *Gramàtica de Elias*,¹¹⁷ da paper e penna e pocha valor.

3. Item un *Persi* de pocha vàlua.

4. Item un *Alexandre de Ales*, de pregamins, de pocha vàlua.

5. Item un altre volum de stampe, cubert de posts appellat *Juliano Vocabulista*.

6. Item un altre libra de forma maior, cubert de posts, en què és lo *Coment sobre lo Iuvenal*, fet per Gregori Noetila Alexandre.

7. Item altre libre, cubert de posts e cuyro, de stampe, appellat lo *Virgili* ab coment.

8. Item altre de stampe cubert de posts en què és lo *Ovidi*.

9. Item altre libre, cubert de posts, dit les *Epistoles de Ovidi* ab coment.

10. Item altre libre, de stampe, cubert de posts, que és lo *Oraci*.

11. Item altre libre, de stampe, cubert de posts, en què és la *Retòrica nova* de Tullí.

¹¹⁶ JUAN DE PASTRANA, *Compendium Grammaticae intitulus Thesaurus Pauperum*. D'ell tracta J. M. Casas Homs, *El Thesaurus Pauperum de Juan de Pastrana. Un manuscrito catalán*, AST 22 (1949) 233-248. És el de la Colombina de Sevilla 7-2-22, de l'any 1462. Casas adverteix amb agudesa que sembla haver estat molt emprat a Mallorca, on fou publicat el 1545, 1554 i 1559. Li ha passat per alt l'existència de l'edició mallorquina incunable del 1487, de la qual no queda cap exemplar. Vegeu J. MUNTANER, *La primera imprenta mallorquina*, p. 486.

¹¹⁷ PETRUS HELIAS, *Gramàtica*. Era un comentarista de Priscià.

12. Item les *Epistoles de Tulli*, sens coment, en stampe, cubertes de posts.
13. Item les *Alagàncias de Laurenso Valle*¹¹⁸ ad Tortellium Aren-tinum, en stampe, cubertes de posts.
14. Item les *Tusculanes de Tulli*, en stampe, cubertes de posts.
15. Item un libre de pregamins, de forme maior, cubert de posts e tota de cuyro, apellat *Alexandre*.
16. Item un libre de paper, cubert de cuyro, de *Gramàtia*, apellat *Elias*.
17. Item un *Iuuanal*, de stampe, sens coment, cuberts de posts.
18. Item lo *Persi* sens coment e *Panfil*, *De amore*, de ploma, en paper descornat, ab les posts truncats.
19. Item un libre de stampe, cubert de posts en què és les *Epistoles de Faleris*.
20. Item quern de pregamins sisternat qui comensa: *Animatverte, Marce Brute*.
21. Item un quern en què ha certes *cobles* en castellà.
22. Item altre libre de *Epistoles de Faleris*, da paper e da penna, comensant: *Vellem Mala Testa*.
23. Item les *Alegàncies de Agestino*, de stampe, cubertes de pregamí.
24. Item lo *Salusti* de paper, en què és lo *Catalinari tantum*.

xvb-73

- Menjador. Algunes obres descrites amb imprecisió. 1. Un libre de paper gran intitulat lo *Vita Christi*.
2. Un libre de paper cornat intitulat lo *Libre dels àngels*.

xvb-75

- Sala. En un artibanch: 1. Un libre de posts, ab sos tencadors, de pregamí, intitulat *liber decimus ethicorum Aristoteles*, e moltes altres scriptures de paper.

xvb-76

- Cambra. 1. Item un libra de paper ab cubertes engrutades apellat lo *Floret*.¹¹⁹

xvb-77

- Escritori. 1. Item un libre, de paper, de forma de full, ab cubertes de fust bollades, intitulat *De natura angelical*.
2. Item un libre, de paper, de forma de full, ab cubertas de fust, bollades, apellat lo *Breviari del Libre de Amor*, en vulgar.

¹¹⁸ LAURENTIUS VALLA, *Elegantiarum linguae latinae libri VI* (1441). Primera edició, 1471.

¹¹⁹ Per ventura el *Floret de la Bíblia* de MADURELL-RUBIÓ, *Documentos*, p. 405.

xvb-78

Escritori. 1. Primo un libre de paper, de forma de full, ligat ab posts fet per mestre Ramon Lull.

2. Item un libre de paper, de forma de full, cubert de posts, lo qual comensa: *Lo temps de hun rey*.

3. Item altre libre vell de paper, de quart de full, ab cubertes engrutades, de *Art de Manescalía*.

4. Item altre libre vell de forma de full, cubert de posts, lo qual comense: Amonestant après ganas.

5. Item altre libre, de paper, de forma de full, cubert de posts, de alguns *Evangelis*, ample.

6. Item altre libre de paper, de forma de full, ab cubertas de posts, qui comense: *Déus vol que cuytem*.

7. Item altre libre de paper de forma de full ab cubertas de posts ab bollas lo qual comense: *Com ab los infaels*.

8. Item altre libre, de paper, arnat, de forma de full, lo qual se anomena *Diamant*.

9. Item altre libra de paper de forma de full, vell, ab cubertas de paper engrutat lo qual comense: *La devota consideració dels jets de Jesuchrist*.

10. Item altre libre descornat de pregami de forma de full ab cubertas de posts intitulat *Tresor de pobres*.

11. Item altre libre de paper de forma de full, vell, cubert de posts, apellat *Libre dels Sants Angells*, bollat.

12. Item altre libre de paper, de forma de full, vell, ab cuberta de posts, bollades, lo qual comense: *En aquesta partida diu lo conte*.

13. Item altre libre de paper, vell, cornat, de forma de quart de full, ab cubertas de fust bollades, lo qual comense: *Los capitols del primer del Dialogon*.

xvb-80

Sala. En un artibanch: 1. Item un *Flos Sanctorum* de paper, de ploma, vell, cubert de posts, mig desligat.

xvb-81

Retret. 1. Dos volums de la *Blibia*, en vulgar, de paper de forma de full maior, de stampa, cuberts de posts, de cuyro vermell ab bolles e quatre tencadors a cascú.¹²⁰

2. Item un libre, en vulgar, del *Gènesi*, de paper de forma de full maior, cubert de posts ab bollas.

3. Item un libre, de paper, de forma de full manor, ab cubertas de posts, cubert de vermell, de *Manascalía de bisties*.¹²¹

¹²⁰ Estem, sens dubte, davant un exemplar de l'edició de la Bíblia de València de 1478, en català, de la qual no es conserva cap exemplar.

¹²¹ És difícil aclarir la filiació d'aquests llibres de menescalía. Sobre l'assumpte va escriure Ll. Faraudo de Saint Germain, *El texto primitivo inédito del Tractat de les mules de mossèn Manuel Dieç*, BRABLBna 22 (1949) 23-27.

4. Item unas *Oras*, de paper, de stampa, cubertas de posts.
5. Item un libret patit de pregami, cubert de posts, de *Medecinas de falcons*.
- Escritori. 6. Item un libre de paper cubert de posts de quart de full, en romans, intitulat *lo Juy de Paris*.¹²²
7. Item altre libre de paper, de forma de ful, en romans, ab ses cubertes de posts bollades, intitulat *Libre del Breviari de Amor*.
8. Item un libre de paper, en romans, de quart de full, ab ses cubertes de posts, bollades, intitulat *Aristòtil*.
9. Item unes *Ores*, de pregami, ab dos tencadós d'argent.
10. Item altre libre, de forme de quart de ful, de pregami, cubertes de posts intitulat *Evangelis*.
11. Item un quern de paper, de stampa, intitulat *lo Girament dels Lims*.¹²³

xvb-83

- Estudl. 1. Item un *Psaltiri*, de pregamins, capvessat de or.
2. Item un *Breviari* de paper, de stampa, romà.

xvb-84

Segon retret o capella. 1. Un *Missal*, de paper, e —2— unes *Hores*, en pla.

xvb-86

- Cambra. 1. Un *Virgili* de ploma de pregami.
2. Un altre libre ab moltes *oracions*.

xvb-87

1. Item unas *Oras*.
2. Item un libre en castellà dit *Despertador de la alma adormida*.¹²⁴

xvb-88

Biblioteca de derecho y notaria. 1. Un altre libre de madesina intitulat *Magistri Gentilii*.¹²⁵

2. Item un libre de stampa intitulat *Platina, De honesta voluptate*.¹²⁶

¹²² JOAN ROÍS DE CORELLA, *Lo joi de Paris* (1471). Edic. de R. Miquel i Planas, *Obres* (Barcelona, 1913).

¹²³ Desconegut.

¹²⁴ *Despertador de l'alma en el qual se tracta por via de colloquio una doctrina muy útil y provechosa para despertar el alma que está adormida en vicios* (Sevilla, 1544; Zaragoza, 1552), segons Palau (n. 71187) és un llibre raríssim. No sabem si és el nostre.

¹²⁵ GENTILIS DE FULGINEO.

¹²⁶ BARTOLOMEO DE SACCHI (PLATINA), *De honesta voluptate* (Venècia, 1475).

xvb-89

Studi. 1. Item un libre de paper, cubert de pregami, ab un títol de sobre en la cuberta, lo qual comensa: *Libre de la obra* per la tersa clau de la església del Ospital General. En la primera fula comensa: Loat sia Jesuchrist 1493. Déu la obra de la tersa clau.

2. Item altre libre menat sobre la obra del Ospital General de paper, cubert de pregami, comensant en la primera fula: Loat sia Jesuchrist 1491. *De la obre de la sglésia del Ospital General*.

Sala. 3. Item un libre de paper, escrit de ploma, cubert de posts. Comensa: *Lo libre de les donas*.

4. Item altre libre de paper scrit de ploma, cubert de posts, lo qual se diu: *Brevyari de morts*.

Segle xvi

xvi-1

Menjador. 1. Item una *Biblia* de paper, escrita de ploma, en romans.

Sala. 2. Item un libre de *Evangelis*, en paper, scrit en ploma.

3. Item unes *Hores*, de pregami, de forma migensera, romanes.

xvi-2

Estudi. Biblioteca juridica y notarial. 1. Item un altre libre de full ab cubertas de paper engrutat qui's diu *Notabilia Baldi*, comensan: De summa Trinitate fide cathòlica, scrit de ploma.

2. Item altre de forma de ful, ab cubertas de full, de stampa, appellat *Virgili*.

3. Item altre libre, de forma de ful, da paper, stampat, ab cubertas de posts ab pel vermella, qui's diu *Frater Antonius Episcopus, Summula Confessionis*.¹²⁷

4. Item un altre libre de forma de ful, en què ha XV quinterns, cubert de pragami, appellat *Vocabuliste*.

5. Item un libre de paper, stampat, cubert de posts ab tela groga, appellat *Salusti*.

6. Item altre libre da paper, de forma de ful, ab les posts trancades, appellat *Joan Tortelli, Vocabulisti*.

7. Item altre libre de paper, de forma de ful, de stampa, ab cubertas de posts ab lo terç de pel vermella, appellat *Juvanai*, ab coment del Caldari.

8. Item altre libre de paper, de rfoma de ful, de stampa, ab cubertas de posts ab lo terç de pel negre, qui's diu *Inventarium seu collectorium in parte sirurgicali*.

9. Item un altre libre de paper, de scrit de penna, de forma de ful, ab cubertas de posts ab pel vermelle, bollat, appellat *Amtinii*. Comensa: «En nom de Déu sia».

¹²⁷ S. ANTONIUS DE FLORENTIA, *Summula confessionis* (c. 1470). Primera edic. espanyola a València, 1477.

10. Item altre libre da paper, de forma de ful, cubert de posts ab lo terç de pel, stampat: *Liber pastoralis domini Gargorii pape*.

11. Item altre libre da paper, de forma de ful, scrit de penna, ab cubertas da posts ab pel groga, appellat *Alanuis*. Comensa: Reverendissimo in Christo patri.

12. Item altre libre de forma de ful, de stampa, ab cubertas de posts ab terç de pell vermella, apellat *Processus contra Iesum Christum coram Salomone* qui's diu *Consolatio peccatorum*.

13. Item altre libre de paper, de forma de full de stampa, ab cubertas de posts ab pell vermella appellat: *Rationale Divinorum [Officiorum]*.

14. Item altre libre, de quart de full, da paper, de stampa, ab posts ab lo terç de pell, appellat *Meditationes Divi Augustini*.

15. Item altre semblant libre appellat *Ioannes Niger, Preceptorium divine legis*.¹²⁸

16. Item altre libre da paper, de forma de full ab cubertas de fust, ab lo terç de pell, scrit de penna, appellat *Libre quart de les malalties particulàs*, en vulgar.

17. Item altre libre da paper, scrit de ploma, antich ab cubertas de posts, appellat *Modus medendi*, en pla, da madasine.

18. Item altre libre de forma de ful, scrit de ploma, ab les cubertas de posts ab lo terç de pell, appellat *Anforisimorum*.¹²⁹

19. Item un libre da paper de forma de full, scrit de ploma, ab les cubertas da pregami molt vell, intitulat *les Istòrias Romanes*, en pla, lo qual diu En Gaspar Samella ésser seu.

20. Item un libre da paper, da forma de full, descornat, ab cubertas de pregami, lo qual comensa: *Gaudeamus* e moltes obres.

21. Item altre libre, de forma de full, da paper, ab cubertas de pregami, appellat *Lunari*.¹³⁰

22. Item quatre ròtols, tres da pregami e un da paper de *orations*. Item [dins] una caixa de noguer: 23. Primo un libre, de quart de full, ab les cubertas de pell blanqua, appellat *Raportori de medacines*.

24. Item un libre de quart de ful de stampa, ab cubertas de posts, ab lo terç de cuyro vert, appellat de *Sent Bonaventura*, del Orda da Framanós.

Sobre una taula vella de noguer: 25. Item un *Tulli, de Officiis, Peradotxes, De amicitia* e *De senectute* ab coment, desligat, ab un pragami.

26. Item unes *Ordinations de les Cortes*.

¹²⁸ IOHANNES NIDER O.P. († 1438), *Preceptorium divine legis sive expositio decalogi*.

¹²⁹ Pot ésser els *Aforismes* d'Hipòcrates. En la línia de la *Lectura de mestre Maguca sobre els alforismes*, que poseïa el metge Juan Andrés (ca. 1460). Segons Sanchis Sivera, *Bibliologia ACV* (1931) 100. O bé una obra d'escola, parescuda als *Anforismes de posar en pla e en lati*, cit. por E. Junyent, *Repertorio*, núm. 244.

¹³⁰ Per ventura l'editat per J. Rubió Balaguer, *El "Lunari" del médico Bernat de Granollachs* (Barcelona, 1948). Hi ha edic. catalana des del 1485 (Barcelona).

27. Item un libre qui comensa: «Animadverti sepe plurimos», scrit de penna, ab XXVI querns.

28. Item un *Vabriari*, da paper, ab cubertas de posts ab dos tan-cadós, vell.

xvi-3

Menjador. 1. Item un *Breviari* vell.

xvi-5

Biblioteca jurídica y notarial. Además:

1. Item *les Epistolas de Ovidi* ab dos coment, de stampa, ab cubertas de posts y cuyro vermell.

2. Item lo *Oraci*, ab quatre coment, de stampa, cubert de posts y cuyro vermell.

3. Item lo *Marcial* ab coment e lo *Persi* ab coment, tot en un volum, de stampe, ab cubertas de posts y cuyro vermell.

4. Item *les Epistolas de Marco Tullio* ab tres coment de stampe ab cubertas de posts y cuyro senrós.

5. Item la *Retòrica de Tulli*, ab coment de stampa, cubert de posts y cuyro senrós.

6. Item lo *Tulli, de Officiis* ab ses obres de stampa, cubert de posts y cuyro senrós.

7. Item un libre de penna, scrit de mà del dit defunt, és *Coment sobre les Odas de Oraci*, cubert de posts y cuyro vert.

8. Item altre libre de stampe, cubert de posts y cuyro vert, fet per *Marcio Tullio et nuncupatur De oratore*, cum coment.

9. Item un altre libre de stampa, cubert de posts y cuyro senrós: és lo *Juvenal* ab tres coment.

10. Item lo *Virgili* de stampa, ab tres coment, ab cubertas de posts y cuyro vermell.

11. Item un *Coment fet per Jordi Caldarino sobre lo Juvenal*, cubert de post y cuyro groch.

12. Item *les Epistoles de Plini* ab cubertas de posts y cuyro vermell de stampa.

13. Item un *Valerio Maximo*, ab coment de stampa, cubert de post y cuyro.

14. Item un volum de stampa cubert de posts y cuyro groch en què són les *Epitomas de Lucio Ennio*, Titum Livium e lo *Salusti*, hoc est *Caterinari* e Iugurtino e les *Investinas de Tullio Cicerone*.

15. Item *les Filípicas de Tulli*, ab coment, de stampe, cubertas de pregamí.

16. Item lo *Cornucòpia*¹³¹ de stampa, cubert de posts y cuyro senrós.

17. Item la *Suma Angelina*,¹³² de stampa, de forma de quart de full, xique e cuberta de paper engrutat y tota de cuyro vert.

¹³¹ NICOLAUS PEROTTUS, *Cornucopia sive linguae latinae comentarii*.

¹³² ANGELO DE CLAVASIO, *Summa de casibus conscientiae*.

18. Item un libret, desligat, de stampa, de *Strologia* apellat: *Mutationes aeris*.

19. Item unas *Hores romanes* serogossanes, cuberta de post y cuyro laonat, noves.

xvi-6

Alberch d'Inca. Cambra. 1. Un libre de paper, vell, apellat: *Compendi del món*.

xvi-7

Cambra dels catius. 1. Item un libre de stampa, cubert de posts: la *Vida de Alaxandre*.

2, 3. Item dos libres vells de paper en què hi són los *Avengelis e Pas*.

xvi-8

Estudi. 1. Primo un libre, cubert de posts, intitulat *De proprietate verborum*.

2. Item altre libre cubert de posts hon són les *Epistoles de Sèneca ab totes les Obres*.

3. Item un altre libre cubert de posts hon són los *Sermons de Ruberto*.¹³³

4. Item un altre libre cubert de posts intitulat *Epistoles de Sanct Hierònim*.

5. Item un libre de posts, lo qual comensa: «Reverendo in Christo patri suo Berardo».

6. Item un altre libre de posts apellat *Rosari*.¹³⁴

7. Item un altre libre de posts apellat *Sanct Boneventura*.

8. Item un altre libre de posts apellat lo *Perci* e lo *Horaci*, ab moltas obras.

9. Item un altre libre cubert de posts apelat *Sanct Hierònim, In vitis Patrum*.

10. Item un altre libre cubert de posts apellat la *Segona Part del Arcabisbe de Florense*.¹³⁵

11. Item altre libre apellat *Terça Part de la Sume de Alexandre de Ales*.

12. Item altre libre scrit de ploma cubert de posts apelat la *Vida de Sanct Hierònim*.

13. Item altre libre de posts apellat lo *Perci* amb una lectura de *Iuvenal*.

¹³³ ROBERTUS CARACCIOLUS, però no precisa quina collecció de sermons, ja que en corrien diverses per la nostra terra, com es veurà.

¹³⁴ BERNARDINUS DE BUSTIS, *Rosarium sermonum?*; GUIDO DA BAYSIO, *Rosarium?*...

¹³⁵ Es veu que es comptava amb la *Summa theologica* de St. Antoni de Florença, a voltes anomenada *Summa maior*, per diferenciar-la de la *Súmmula* per confessions (núms. 26, 28, 39).

14. Item altre libre de posts apellat *Sanct Tomàs, contra Gentiles*.
15. Item un altre libre de posts apellat lo *Valeri Maximo*.
16. Item altre libre de posts apellat *Sanct Agustí, de Civitate Dei*.
17. Item altre libre de posts, la *Primera part del Pertusa*, escrit de ploma.
18. Item altre libre de posts, la *Segona Part del Pertusa*.
19. Item altre libre de posts en pregamí apellat la *Vida de Sanct Pau, primer ermità*.
20. Item altre libre de posts apellat la *Vida de Sanct Martí*.
21. Item altre libre de posts apellat los *Sermons de Adventu Christi, de Rubert*.
22. Item un altre libre de posts hon comensen les *Tragèdies de Sèneca*, ab altres volums, tot de ploma.
23. Item altre libre de posts apellat lo *Compendi de veritat de theologia* de Alberto Magno.
24. Item altre libre de posts apellat *Fasciculus temporum*.¹³⁶
25. Item altre libre de posts apellat *Sanct Tomàs, Sobre lo quart de Sentèntias*.
26. Item altre libre de posts apellat la *Primera Part del Archabisbe de Florense*.
27. Item altre libre cubert de posts en pregamí ab diverses obres, la primera comensa: «Confiteor tibi, Domine Rex», etc.
28. Item altre libre de posts apellat la *Segona Part de la Part Tercera dal Archabisbe de Florense*.
29. Item altre libre de posts apellat lo *Cartuxà* en letí.
30. Item altre libre de posts en pregamí apellat *Mestre de...*
31. Item altre libre de posts apellat lo *Pàpies*.¹³⁷
32. Item altre libre de posts apellat una *Part de Vicent Sturial*.¹³⁸
33. Item duas parts ab dos volums desligats de *Vicent Sturial*.
34. Item altre libre de posts apellat la *Exposició dels Evangelis dominicals*.
35. Item un libre cubert de pregamí, escrit de mà del dit defunt, intítulat le *Lectura de Dant*.
36. Item altre libre cubert de pregamí apellat *De Confessione*.
37. Item altre libre cubert de pregamí apellat *Lo pecador remut*.
38. Item altre libre cubert de pregamí, lo *Libre dels Angels* apellat.
39. Item altre libre de posts apellat la *Terça Part del Archebisbe de Florense*.
40. Item altre libre de posts apellat *Supplementum Cronicarum*.¹³⁹
41. Item altre libre de posts apellat *Sanct Tomàs d'Aquí, Sobre los Evangelis*.
42. Item altre libre de post apellat los *Sermons de Sanct Agustí ad heremitas*.

¹³⁶ WERNER ROLEVINCK, *Fasciculus temporum*, que compta amb una vintena d'edic. incunables.

¹³⁷ PAPIAS, *De significatione vocabulorum*, un dels diccionaris corrents a l'Edat Mitjana.

¹³⁸ VICENT DE BEAUVAIS, O.P. († 1264), *Speculum maius historiale*.

¹³⁹ JACOBUS PHILIPPUS BERGOMENSIS, *Supplementum Chronicarum*, MADURELL-RUBIÓ, p. 276.

43. Item altre libre, desligat, apellat lo *Breviloquium Bonaventure*.
 44. Item altre libre de posts apellat lo *Boeci, De Consolatione*, escrit de plome.
 45. Item altre libre de posts apellat *Istòria evangèlica*.¹⁴⁰
 46. Item altre libre de posts apellat la *Primera Part de Sermons de Lehors* ditas las de *Rubert*.¹⁴¹
 47. Item altre libre de post apellat la *Exposició de Sanct Affrèn, de Contentu mundi*.¹⁴²
 48. Item altre libre de cubertas engrutades apellat *De educandis liberis*.
 49. Item altre libre cubert de posts lo que comensa: *In civitate de Artusie, regni Aragonum*, etc.
 50. Item un altre libre de posts en pregamí, *Tractat de Lògica*.
 51. Item altre libre de posts en pregamí *de Constitutionibus*.
 52. Item altre libre de post en pregamí, secundum Ugonem.
 53. Item altre libre de post en pregamí Sanct Agustí de Firencie, *Spiritus et anime*.
 54. Item altre libre de paper en pregamí: *Ysidorus, De summo bono*.
 55. Item un libre de *mestre Ramon, De primera e segona intentió*.
 56. Item un altre libre de post apellat *Lo Alanus, De planctu naturae*, escrit de plome.
 57. Item los *Triumphos de Petrarcha* ab posts.
 58. Item altre libre desligat apelat lo Agostino Datgi.¹⁴³
 59. Item altre libre de post de theologia apellat lo *Ysagogarum*.¹⁴⁴
 60. Item un libre cubert de pregamí, en pla, intitulat *Confessional*.
 61. Item altre libre de posts apellat lo *Breviari*.
 62. Item un altre libre vell.

xvi-9

- Capelleta nova. 1. Item un *Breviari* ab què lo dit defunct deya ofici.
 2. Item unes *Hores*, de paper, de stampa.
 3. Item un libre apellat *Gamaniell*, de stampa.
 Estudi. 4. Item un libre de pregamí cubert, lo qual és de paper, intitulat *Libre de cavals e de falcons*.
 5. Item un altre libre de paper, de cuyro engrutat, que és de *Usatges de Catalunya* y altres privilegis y al principi hi ha un *Tractat de falcons y storts* [?].

xvi-12

- Menjador. En un artibanch: 1. Item un libre de stampa, cubert de pregamí, lo qual se nomena: *Lum de la vida cristiana*.¹⁴⁵

¹⁴⁰ EUSEBIUS CAESARIENSIS, *Historia Evangelica*.

¹⁴¹ ROBERTUS CARACCIOLUS, *Sermones de laudibus Sanctorum*.

¹⁴² El segon libre d'aquest volum sembla ésser: THOMAS DE KEMPIS, *De imitatione Christi*.

¹⁴³ AGOSTINO DATI, *Elegantiole latini sermonis*.

¹⁴⁴ PORPHYRIUS, *Isagoge*.

2. Item un quernet de *cobles en lingua italiana*, squinsat.
3. Item un altre libre de pregamí intitulat *Doctrinal*.

xvi-14

- Cambra. 1. Item un *Breviari*, de stampa, ligat.
2. Item un libre de stampa, cubert de post, appellat lo *Flor Sanctorum*, en lingua materna.
3. Item un *Lunari*, sens cuberta, de stampa.
4. Item un altre libre de paper scrit de ploma, lo qual tracta de *Retòricha* ab algunes formes de letres.
5. Item una *Apistola de Sant Bernat*,¹⁴⁶ de ploma, de iure et rei familiaris.
6. Unes *Ores* de pregamí, de ploma, ligades en pots.
- Cambra d'alt. 7. Item un *Breviari* de ploma de pregamí.
8. Item unes *Ores* da paper, de ploma, cubertas de pregamí.
- Botiga bax. 9. Item un libre de stampa appellat lo *Gamaniel*.

xvi-15

- Cambra de la cuyna. En caixa gran: 1. Item unes *Epístoles de Tulli*, de stampa, cubertes de pregamí.
2. Item un altre libre, cubert de posts, anomenat *Lectanci Firmià*. Possessió de Caubet. Sala. 3. Item un libre de stampa, cubert de pregamí, que és lo *Juvenal*, lo *Oraci* e *Perci*.
- Alberch de l'Almudaina. Estudi. En una mitja caxe: 4. Item un libre de paper scrit de penna, cubert de posts, tot desligat, en lo qual és lo *Virgili*.
5. Item un *Oraci* de pregamins, de forma de ful; són hi les obres e lo tot en un volum, cubert de posts e cuyro negre.
6. Item un *Iumano* de paper, de forma de maior, de stampe cuberta de posts.
7. Item un *Iuvenal* de forma de ful, de stampe ab coment, cubert de posts.
8. Item unas *Bucòlicas e Georgicas*, quinternades de pregamí, e cubertes de paper engrutat.
9. Item un libre de paper scrit de ploma, de forma de ful, en vulgar, appellat *Mestre Frensesch de Ximenis*, cubert de posts, ab cuyro negre e bolas.
10. Item un libre de forma xiqua, de stampe. És la tranlació del *Saltiri* fet per Sent Jerònim, cubert de pregamí.
11. Item un libre de pregamins de forma de ful, cubert de posts e pel negre, en toscà, appellat *Fiometa*.
12. Item un libre de stampe, desligat, de forma de ful, appellat *Liber de laudibus eloquentiae*.

¹⁴⁵ PEDRO JIMÉNEZ DE PREXANO, *Lum de la vida cristiana* (Barcelona, 1496). Cf. ISAÍAS RODRÍGUEZ, *Autores espirituales*, núm. 215.

¹⁴⁶ PSEUDO-BERNARDUS, *Epistola de gubernatione rei familiaris*. Augsburg, ca. 1470. Edic. Incunabile valenciana, s.a.

13. Item un libre de dita de stampe que són les *Epistoles de Tulli*, ab coment, ligat ab posts.
 14. Item un *Lucà* de penna ab pregamins, cubert de posts.
 15. Item un libre de pregamins de *Lucio Apulio e Actono Aureo*.
 16. Item un *Almanach* de stampe desligat.
 17. Item un libre de stampe ligat ab posts appellat *Emilius, De laudibus eccellentium*.
 18. Item altre libre de stampe: *Retòrica de Tulli*.
 19. Item un *Aulo Gello, Noctium Aticarum*, cubert de posts.
 20. Item un llibre de peper, cubert de posts, appellat *Collacions dels Pares*.¹⁴⁷
 21. Item un *Virgili*, de stampe, ab coment, cubert de posts.
 22. Item un *Dant* de pregami, cubert de posts, ab coment.
 23. Item un *Plini* de forma maior, de stampe, *De naturali istoria*, cubert de pregami.
 24. Item un *Coment de Juvenal fet per Calderino*, qui stà en diversos querns de paper, de penna.
 25. Item un libre desligat, de stampe, de *Etimanco palleta Liber silvarum*, ab coment.
 26. Item un libre de stampe en lo qual és un *Tractat de Johan de Sacro Busco sopra la Sphera* ¹⁴⁸ e altres tractats, cubert de pregami.
 27. Item un libra de stampe: *Tulli, de Somnio de Siptonis*.¹⁴⁹
 28. Item un libre de stampe desligat apellat *Genealogia deorum*.¹⁵⁰
 29. Item un libre de stampe desligat apellat *Liber de fontibus et fluminibus*.¹⁵¹
 30. Item un libre de paper, scrit de penna, cubert de posts. És lo setè, tracta de *Vita Christi*.
 31. Item un libre de quart de full desligat apellat *De origine et temporibus urbis romane*.
- En otro medio cofre: 32. Item un libre de forma de quart de full de paper intitulat: *Innocentius, De vilitate humanae conditionis*.¹⁵²
33. Item un libre de stampe en què és la *epistola rebé Samuel* ¹⁵³ e un tractat de *Johan Naso, Ciculo*.

xvi-16

Item deu En Johan Castell, àlias *Ornat*, 1 l., V s., penyora un libre appellat *Flos Sanctorum*.

¹⁴⁷ CASSIANUS IOHANNES, *Collationes Patrum*.

¹⁴⁸ IOHANNES DE SACROBOSCO, *Sphaera*.

¹⁴⁹ M. T. CICERO, *Somnium Scipionis*.

¹⁵⁰ GIOVANNI BOCCACCIO, *De genealogia deorum gentilium*.

¹⁵¹ Per ventura és el *Liber de montibus, silvis, fontibus, lacubus...* de Giovanni Boccaccio.

¹⁵² INNOCENTIUS III, *De contemptu mundi*.

¹⁵³ RABBI SAMUELIS MARROCHIANI, *De adventu Messiae*. Edic. M. L. 149, 337-368; IOHANNES NASO, *sinculus*, deu ésser un humanista de Palermo de la segona meitat del segle xv, del qual desconec l'obra.

xvi-17

1. Item un *Breviari*, de stampa, de forma menor, de paper.
2. Item un altra libre, de paper, de stampa, de *Sacramentis Ecclesie*.
3. Item un altra libre appellat *lo Racional*, de stampa, de paper.

xvi-18

Estudi baix. 1. Item un *Saltiri* de pregamí, ab ses posts y tancadors d'argent molt obrades e illuminades, ab capsletras de or.

xvi-19

1. Item un libre, de quart de full, scrit de ploma, ab les cubertas vermelles qui se nomena *Guido*, en vullgar.¹⁵⁴
2. Item un *libre de sirurgia*, stampat, cubert de posts, qui s'anomena *Petrus de Argeleta*,¹⁵⁵ en vullgar, de forma menor.
3. Item un libre xiquet, scrit a ploma, de *sirurgia*.
4. Item un libret de *Cobles de Nostra Dona de la Rosa*.

xvi-20

Cambrà pròpia. En una caixa: 1. Item unes *Ores* de pregamí ab los tencadors y bollets y conteres de argent.

2. Item altres *Ores* de paper en pla.
3. Item un libre de paper, scrit de penna, intitulat *Libre de compàs de navegar*.¹⁵⁶

Sala. 4. Item un libre de pregamí, ligat en pots, cubert de cuyro vermell, lo qual libre és les *Epistoles de Sanct Pau*, en romans.

5. Item un altre libre de paper cubert de posts, scrit de penna, lo qual comensa: *Creator celli et terre* e après algunes obres en pla, es diu que és *de Cent Noms de Jesu Christ*.

6. Item un altre libre cubert de posts e de stampe lo qual és *Saltiri romà*.

7. Item un altre libre de ploma e de paper, ligat ab posts, appellat *Transitus beate Marie Virginis*.

8. Item un libre, de paper sisternat de pregamí, en les cubertes del qual és scrit: *Liber quartus contemplationum magistri Raymundi Lull*.

9. Item unes *Ores* de pregamí, sens tanquadors, scrites de penna e miniades de or, ab diversos imatges ab diversos oficis.

¹⁵⁴ GUIDO DA CAULIACO, *Chirurgia*; va ésser editada en català a Barcelona, el 1492: *Inventari o collectori de cirurgia*.

¹⁵⁵ PETRUS DE ARGILATA, *Chirurgia*.

¹⁵⁶ Ja hem recordat, a la nota del xvb-8/3, que sabíem de l'existència d'un *Libre de navegar* adquirint per Jaume II el 1323. El primer manual de navegació publicat a Espanya deu ésser el *Arte de navegar* de Pedro de Medina (Valladolid, 1545).

10. Item un libre de paper ab cubertes engrutades appellat *de sirurgia e de manasqualia*.

11. Item un altre libre de paper, cubert de posts intitulat *la Flor dels Savis*.

12. Item un altre libre de paper, ab cubertes de engrut, appellat *Libre de panychs*.¹⁵⁷

13. Item un libre de stampa, cubert de posts, *los Trumfols de Petrarcha*, sens coment.

14. Item altre libre de posts, de pregami, scrit de penna e francès, intitulat *Sènequa*.

15. Item altre libre de pregami, ab les cubertes de fust ja pudrides, de penna, en lamosí, intitulat *de la Trinitat*.¹⁵⁸

16. Item un libre de pregami, scrit de penna, en lengo lemosina, intitulat lo *Libre del Tresor*.¹⁵⁹

17. Item un *Missal* de pregami.

Menjador. En un cofre: 18. Primo un libre, cubert de posts, que és *Glosa dels Triunfos de Petrarcha*.

19. Item un altre libre, cubert de posts, de stampe, que són los *Sermons de frare Rubert*, en toschà.

20. Item un altre libre de paper, ab cubertes de angrut vermell, que y ha *Ordinations e franqueses* del present Regne.

Cambra d'alt. 21. Item un libre cubert de posts intitulat *Salusti*, en toscà, y és de pregami, scrit de penna.

22. Item unes *Ores*, sens comensament, de penna.

23. Item un libre de paper intitulat el *Compte de la luna* e algunes *receptes e propietats de erbes*.

24. Item un libre, de paper, e una cuberta de post, intitulat de *Aristhòtil* e ab un quern de *Letres de gatges de batalla*.

Rebost. En caixa: 25. Item un libre de paper, cubert de paper engrutat, qui comensa: *Cherimonia Federici Imperatoris*, scrit de ploma.

26. Item altre libre de paper, scrit de ploma, cubert de posts anomenat *Libre dels àngens*.

27. Item un libre de paper ab les cubertes engrutades, scrit de penna, de *Manascalìa*.

28. Item un libre de paper scrit de penna, ab cubertes de posts, ab ses bolles appellat *Flos Sanctorum*.

29. Item un altre libre de paper, scrit de ploma, ab diverses *Istòries franceses*.

30. Item un *Breviari*, scrit de penna de pregami, cubert de posts.

31. Item un libre de stampa cubert de posts ab cubertes de cuyro vermell, appellat *Philalco*, compost per *Joan Bocassa*.

¹⁵⁷ No sé de què es pot tractar.

¹⁵⁸ La conservació del llibre impedeix identificar-lo amb la *Vita Christi* de Sor Isabel de Villena.

¹⁵⁹ BRUNETTO LATINI, *Llibre del Tresor*, (ca. 1275), amb versió catalana de Guillem de Copons, del 1418. Aquí compareix en provençal; a la biblioteca del noble barceloní Beltrà Ramon Çà-Vall, el 1488, s'hi trobava en francès.

32. Item un altre libre de penna, gran, intitulat de les *Istòries Scolàstiques*.¹⁶⁰

33. Item un libre de paper, de penna, cuberta engrutada, intitulat *Document del emperador Federich*.

34. Item altre libre de paper, de penna, cubert de pregamí: *Deo autem honor. Comens les oracions, etc.* [sic].

35. Item altre libre de penna, cubert de posts, en lengua toscana, lo qual és lo *Selusti* en vulgar.

36. Item un altre libre de paper vell qui comensa: «Amonestat per pregàries de molts frares de la nostre orda».¹⁶¹

37. Item un libre de paper qui comensa lo *Evangelí e predicació de Sanct Matheu*.

38. Item un altre libre de ploma lo qual ha los *Usatges de Barsalona*.

39. Item un altre libre de penna cubert de posts de forma menor lo qual és en pla.

40. Item un libre de pregamí, scrit de ploma, cubert de posts qui comensa: *Incipit Summa magistri Altisidorensis*.¹⁶²

41. Item un altre libre de penna, cubert de posts, e són *Epistoles de Ovidi*, en pla.

42. Item un altre libre de paper *De la natura del cell y de la terra*.

43. Item un altre libre de pregamí de penna de *Lensolot*.

44. Item un altre libre de penna cubert de posts de pregamí qui comensa: «Al molt noble mossèn Ramon Bohil».¹⁶³

45. Item un libre de stampa cubert de posts qui són los *Sonets de Patrarcha*, en coment, en toscà.

46. Item un altre libre de paper de penna cubert de posts intitulat *Trectat e compendi fet de les monedes*.

47. Item un libre de pregamí lo qual és de *Franqueses del present Regne*.

48. Item un altre libre de pregamí de penna de *Franqueses del present Regne*.

49. *Item un Saltiri de pregamí, de penna, sens principi.*

XVI-21

Estudi. 1. Tres llibres del *Cartoxà*,¹⁶⁴ ço és primer, segon e quart en lengua materna e de stampa, ab cubertes de pregamí.

2. Item un *Catolicon*,¹⁶⁵ de stampa, cubert de pregamí.

3. Item un *Flos Sanctorum*, ab cubertes de pregamí.

¹⁶⁰ PETRUS COMESTOR († 1179), *Historia Scholastica*. És l'obra més important d'història bíblica medieval.

¹⁶¹ JAUME DE CESSULIS, *Libre dels eschachs*.

¹⁶² GUILLELMUS ALTISSIDIORENSIS, *Summa aurea in IV libros Sententiarum*.

¹⁶³ SÈNECA, *De providentia*, en la traducció de fra Antoni Canals.

¹⁶⁴ JOAN ROÍS DE CORELLA, *Cartoixà*.

¹⁶⁵ GIOVANNI BALBI, *Summa gramaticalís valde notabilis que Catholicon nominatur* (1286); aquesta obra comprenia una primera part gramatical i una segona integrada per un diccionari etimològic. Va ésser molt emprada i va tenir àdhuc nou edicions incunables des del 1460.

4. Item un *Missal*, de stampa, ligat en posts.
5. Item un libre apellat *dels Angels*, ligat en posts.
6. Item un libre qui comense: *Primus Aristoteles*, de plome, ligat en posts, vell y de forme petite.
7. Item un libre de forme menor lo qual comensa: *Incipit liber qui via salutis dicitur*.
8. Item un libre de forme menor e ligat en posts lo qual se diu: la *Vida de Sanct Jerònim e lo Trànsit*.¹⁶⁶
9. Item un libre apellat la *Vida de Nostre Dona*, ligat en pregamí e de forme menor.
10. Item un libre apellat los *Miracles de Nostra Dona*, ligat en pregamí, e de forma menor, en lengua materna.
11. Item lo *Cató cum Comptentu*, cum comentó e ligat en pregamí, de forme menor.
12. Item un libre de forme maior anomenat *Lo pecador remut*, ligat en pregamí e en lengua materna.
13. Item un libre de *Flos de virtuts*, en lengua materna, de forma menor, de stampe e ligat en pregamí.
14. Item un *Confessionari*, en pla, ligat en pregamí e de forma menor.
15. Item un *Libre de ben morir*, storiát, de forma menor, ligat en pregamí.
16. Item un libre apelat lo *Saltiri*, en pla, de forme molt petita, ligat en pregamins.
- Retret del estudi. 17. Primo uns *Sermons discipuli*,¹⁶⁷ ligats de pregamí.
- 18, 19. Item dos *Breviaris* asò és un de pregamí, de ploma, y l'altre de paper, de stampa, ligats de posts.
20. Item unes *Hores* de pregamí de plome ligades de posts.
21. Item una *Summa manipuli curatorum*, de stampa, cubert de pregamí.
22. Item un libre de stampa apellat *Vitas Patrum*, ligat de pregamí.
23. Item un *Saltiri*, en pregamí, cubert de posts.
24. Item un libre de stampe, cubert de pregamí, apellat lo *Cartoxà* en lati.
25. Item un *Floret*, cum comentó, de stampa.
26. Item un *Supplementum Summe Anthonine*, de stampa, ligat de posts.
27. Item un *Confessional*, de pregamí, ligat de posts.
28. Item una *Biblia*, en lati, ligade ab posts, de stampa.
29. Item un libre de stampe, cubert de posts, intitulat *Arbor scientie magistri Raymundi*.
30. Item un libre de stampe cubert de posts intitulat *Opuscula Augustini*.
31. Item un *Racional divinorum oficiorum*, de stampa, cubert de posts.

¹⁶⁶ MIQUEL PEREÇ, *Vida de la sacratissima Verge Maria* (València, 1405).

¹⁶⁷ IOHANNES HEROLT, *Sermones discipuli*.

32. Item un *Manipulum curatorum*, de stampa, cubert de posts.
33. Item un libre de stampa, ligat de posts, qui comensa: *Quoniam clamitat sapiens*.
34. Item un libre de stampa intitulat *De vilitate conditionis humane*, cubert de pregami.

Gabriel Riudavets

xvi-22

- Estudi. 1 y 2. Item dues *Ores*; unas de stampa, de paper; altres de pregami, de penna; les de paper, ab sos tancadors de argent.
3. Item un *Tarensi*, de stampa.
 4. Item un *Dant*, de stampa, ab lo coment.
 5. Item un *Baxeller de la Torra*,¹⁶⁸ de stampa, cubert de posts.
 6. Item un *Doctrinal*, vell, de pregami.

xvi-23

- Estudi. 1. Item unes *Ores* de dir offici, de stampa.
2. Item un libre, ligat de posts, appellat lo *Segon del Cartotxà*, de stampa.
 3. Item un altre libre, ligat de posts, appellat lo *Quart del Cartotxà*, de stampa.
 4. Item un altre libre, ligat de posts, lo qual comense: *Asi notaré alcunes regles de la aritmètica*.
 5. Item un libret, patit e ligat en posts, lo qual se appella lo *Salmista*, en pla.

xvi-26

- Estudi. 1. Item unes *Hores* per dir ofici.
2. Item un libre appellat Bisba de Geent.¹⁶⁹

Miquel Garau

xvi-27

- Retret. 1. Item un libre de *Consolat*, de stampe, vell, cubert de posts.
2. Item un volum cubert de pragami appellat lo *Primer del Cartuxà*.
 3. Item altre consemblant volum que és lo *Segon del Cartuxà*.
 4. Item altre consemblant volum que és lo *Ters del Cartuxà*.
 5. Item altre consemblant volum que és lo *Quart del Cartuxà*.

¹⁶⁸ ALFONSO DE LA TORRE, *Visió delectable* (Barcelona, 1484). En facsímil, Barcelona, 1911.

¹⁶⁹ PERE PASQUAL, *Disputa del bisbe de Jaén contra los jueus sobre la fe cathòlica. Obras de S. Pedro Pascual 2* (Roma, 1907).

6. Item un *Lunari*, de mestra Granolles, de stampa.
7. Item un *Paroto*, de stampa, vell, cubert de pragami.
8. Item un altra libre de stampa, vell, cubert de pragami, intitulat la *Passió de Jesuchrist*.¹⁷⁰
9. Item un *Virgili*, amb comment de stampa, cubert de posts.
10. Item les *Alegàncies de Laurenço Valla*, de stampa, cubertes de posts.
11. Item lo *Tortelli*,¹⁷¹ de stampa, cubert de posts.
12. Item un libre en toscà, ab cubertes de paper engrutat.
13. Item un *Floret*, de stampa, ab cubertas de pragami.
14. Item un libra de stampa, cubert de posts en què són les *Notes de Gari* e la *Gramàtica de Mancinello*.¹⁷²
15. Item los *Deu Manaments*.
16. Item un *Terenci* de stampa, ab sos coment, cubert de pragami.

des Maz

xvi-28

Cambrà. 1. Item un llibret petit que és un *Modo de confessar*. És scrit de penna.

Menjador. En cofre: 2. Item unes *Ores* de pragami, ligades de posts ab un tancador de argent, scrites de penna, sens miniar.

3. Item altres *Ores* de pragami, velles, scrites de penna, hon ha diverses orations y oficis.

4. Item un altre libre, cubert de pragami, intitulat *Libre de les Dones*.

Gabriel Berge

xvi-30

Escriptori al cap de la escala. En un faristol qui stà a la paret: 1. Primo la *Summa Angeliqua*, de paper, de stampa, ab les cubertes de posts.

2. Item los volums de la *Biblia* de stampa, de paper, ab le *Glose de N. de Liri*, cubertes de posts.

3. Item un libra de quart de ful, de paper, de *gramàtica*, vell.

En lo escriptori a mitja escala. En un faristol qui stà a la paret:

4. Primo un *Terenci* de paper, de stampa.

5. Item un *Virgili*, de stampa, ab lo coment.

6. Item un libre de paper de *medecina*, tots los quals libres són coberts de posts.

Rafal. Menjador. 7. Item un libre de paper, de ploma, de ful maior, cubert de post, ab ses bolles, apellat *Breviari de Amor*.

¹⁷⁰ Un dels diferents llibres populars sobre la Passió, en prosa.

¹⁷¹ GIOVANNI TORTELLI, *Vocabulista*.

¹⁷² ANTONIUS MANCINELLUS (1452-1505), autor d'obres de gramàtica llatina. MADURELL-RUBIÓ, p. 412.

Terrassa

xvi-31

Estudi. Biblioteca de notaria. 1. Item un libre de pregami, cubert de posts, intitulat lo *Flos Sanctorum*, en llatí.

2. Item un altre libre, cubert de posts, de stampa, intitulat *Lactansi*, en llatí.

3. Item un altre libre, cubert de posts, de stampa, intitulat *Libre de la verdadera e iusta victòria que Jesuchrist hagué contra Satanàs, príncep dels inferns*, en lengua castallana.

4. Item un altre libre de stampa, cubert de posts, que són los *Evangelis e Apistolas*, en romanç.¹⁷³

5. Item un altre libre de stampa, cubert de posts, intitulat les *Ètiques de Aristòtil*.

6. Item un altre libre de stampa, cubert de posts, intitulat *Fasciculus Temporum*.

7. Item tres altres llibres, sens cubertes, que són los *Triunfos de Patrarque*, sens coment.

8. Item un altre libre de stampe intitulat *Oraci*.

9. Item un libre de stampe, cubert de pregami, de *la vida de Sanct Hierònim*.

Pere Ivanies

xvi-33

Estudi. 1. Item un libre de posts, petit y vell, anomenat *Flor de virtuts*.

Menjador. 2. Item un libre, cubert de pregami, appellat *Vita Christi*.

3. Item un libre de posts de les *Evangelis*, ample.

4. Item un libre de pregami vell dit *Gamaniell*.

5. Item un libre de posts molt vell, ample, de *Tobies* e altres hystòries.

Aruza

xvi-36

Cambra maior. Parece que allí tenia su gabinete de trabajo con «tres prestatges de llibres», entre los cuales dejamos de incluir su nutrida colección jurídica.

1. Item dos volums de la *Biblia*, en pregamins, de penna.

2. Item altre *Biblia*, llgada, en quatre volum, cum apparatu Nicholay de Lira, de stampa, de paper.

¹⁷³ El títol d'aquesta obra devia ésser segurament *Evangelis en romans*; el seu incipit era "Comencen los Evangelis e Epístoles o liçons dels diumenges". Apareix citat en MADURELL-RUBIÓ, *Documentos*, doc. 63, de l'any 1490. En castellà hi havia *Los evangelios y epístolas de todo el año trasladados por Gonzalo de Sancta Maria* (Zaragoza, 1499).

3. Item *Augustinus, De civitate Dei*, de stampa, de paper, cum commento.
4. Item la *Summa Anthonina* en tres pessas de paper, de stampa.
5. Item un libre de pregami, de penna, de forma mitjana, intitulat: *Liber eruditionis*.
6. Item *Directorium Inquisitorum*,¹⁷⁴ de stampa, de paper.
7. Item *Meditationes divi Augustini episcopi Yponensis*, de forma maior, de stampa, en paper.
8. Item *Liber Moraliu beati Gregorii Pape*, de stampa, en paper.
9. Item un libre de stampa en paper intitulat *noviter editum per reverendum dominum Jacobum de Valencia, ordinis Sancti Augustini*.¹⁷⁵
10. Item un libre de stampa en paper, de forma mitjana, *Domini Martini de Ordine Predicatorum, domini nostri pape penitentiarii*.
11. Item *Liber Chronicarum*,¹⁷⁶ in papiro, de penna, de forma maiorl.
12. Item *Rationale divinorum officiorum*, de stampa in papiro, de forma maiorl.
13. Item un libre poquet, en paper, de stampa, vocatus *Roselli Casuum*, editus per venerandum religiosum fratrem Babtistam Novamalam, Ordinis Minorum Observantie.
14. Item un libre de stampa, en paper, de forma mitjana, fratris *Petri de Bergamo, Ordinis Predicatorum, Super omnia opera divini doctoris Thome Aquinatis*.
15. Item lo *Tholomeu*, en paper, de stampa, de forma maior.
16. Item un libre de forma mitjana, de paper, de stampa, intitulat *Scolastica Historia magistri Petri Comestoris, sacre scripture seriem brevem* (...).
17. Item altre libre de stampa, en paper, de forma mitjana, intitulat *Preclarissima opuscula divi Thome Aquinatis, sacri Ordinis Predicatorum*.
18. Item *Lactantius Firminianus, De divinis institutionibus libri*, Liber septimus, De ira Dei.
19. Item *Liber epistolarum*, de penna, in papiro, de forma minoris, domini *Francisci Philelphi*.
20. Item altre libre de stampa de forma manor, en paper, intitulat *Iohannes episcopus alerensis, Ad Summum Pontificem Paulum secundum venetum, et Marchum, Sancti Marchi Cardinalem epistolam*.
21. Item la *Summa Anthonina*, en paper, de stampa, mitjana.
22. Item un altre libre, de stampa, de paper, de forma manor, lo qual se apella *Poliantea*.¹⁷⁷
23. Item lo *Luchà*, de stampa, en paper, de forma mitjana, ab son coment.

¹⁷⁴ NICOLAU EYMERIC, *Directorium Inquisitorum*, Barcelona, 1503.

¹⁷⁵ Les obres exegetiques de Jaume Pérez († 1490), dit de València, foren molt difundides per aquest temps.

¹⁷⁶ HARTMAN SCHEDEL, *Liber Chronicarum*.

¹⁷⁷ No aconsegueixo identificar aquesta obra: una crestomatia...?

24. Item la *Phiameta*, en vulgar, de pena, en paper sisternada de pregamí, de forma mitjana.

25. Item dos formularis de paper de stampa lo hu intitulat *Terminorum* e l'altra *Procuratorum*, de forma manor.

26. Item un libre de forma manor, en paper de stampa, en lo qual ha moltes obres e diverses oracions fetes a *Papa Alexandre per diversos embaxadors*.

27. Item altre consemblant libre de diverses obres e de divisions de diverses terres del món.

28. Item altre consemblant libre de stampa de paper intitulat la *Summa Angelicha*.

29. Item les *Aleganties* de Augustino Dato e altres obres en paper de forma manor de stampa.

30. Item altre libre de forma manor de stampa en paper de diverses obres.

31. Item altre libre de stampa en paper de forma manor dirigit al illustrissimo Rey Alfonso, primer Duc de Calàbria.

32. Item altre libre de paper, de stampa, de forma manor, *De conservatione sanitatis*, ad Pontificem Sixtum Quartum.

33. Item altre libre de paper, de stampa, de forma manor, anomenat *Marsilius Ficinus, florentinus, De triplici vita*, ab altres obres.

34, 35, 36, 37, 38. Item sine *Breviaris*: dos *Romans* e tres *del Bisbat de Mallorques*, ço és un de pregamí antic de penna e altre de stampa en paper ordonat per Mestre Caldentey e altre, de forma manor, ara novament stampats del dit Bisbat.¹⁷⁸

39. Item unes *Hores*, xichas, de paper, de stampa.

40, 41, 42. Item tres *Missals* de stampa: los dos de forma mitjana e lo hu de forma menor, tots de paper, *romans*.

43. Item un *Diornal* molt patit, en paper de stampa.

44. Item un *Psaltiri* patit, de penna, de pregamí.

45. Item una *Biblia*, de stampa, en paper, de forma manor.

De paper, en stampa:

46. Item un *Virgili*.

47. Item *Ovidi*, en un volum.

48. Item *les Odes de Orassi*, en una pessa.

49. Item *Ovidi, Metamorfosseorum*.

50. Item *Ovidi, Epistoles*.

51. Item un altre pessa.

52. Item *Prudencio*.

53. Item *Dant*.

54. Item lo *Patrarcha*.

¹⁷⁸ Vet aquí, per si en mancaven, un nou testimoni de l'edició del Breviari incunable mallorquí del 1488, a afegir al que porta Juan Muntaner, *La primera imprenta*, p. 485 i als dels següents nùms.: XVI-55/1 i XVI-75/1. Juntament apareix per primera vegada el nou breviari venecià de Mallorca: *Breviarium secundum usum Maioricensis Ecclesie* (Antoni de Giunta, 1506), del qual resten, al parèixer, dos exemplars: un a la Biblioteca Nacional de Madrid, i l'altre al convent de Sta. Magdalena de Palma, conservat com a relíquia per haver-lo usat en vida Santa Catalina Thomàs. Vegeu GASPÀR MUNAR, *El antiguo breviario mayoricense* (Palma, 1963).

55. Item lo *Terenci*.

56. Item *Tulli, De officiis, De senectute*.

57. Item *Somnio Scipionis et Paradotxe*.

58. Item altre qui's *Jacobus Constan*. Una obra feta per dit defunt.

Item una flota de llibres de stampa en paper de humanitats e altres obres que dit defunt havia aportades de Itàlia, que no són de molta vàlua, que seria maior lo treball que la utilitat.

Felp Pont

xvi-37

Escritori. 1. Item unes *Ores*, de pregamí, istoriades.

2. Item una *Bíblia*, de stampa, en paper, cuberta de posts vermelles e sos tencadors.

xvi-38

Cambrà. 1. Item un llibre de *Consolat*, de paper, cubert de posts.

2. Item un altre llibre de paper, cubert de pregamí, appellat *Ysop*, en vulgar.

3. Item unes *Ores* de stampa, ab cubertes de cuyro engrutat.

Pere Soriano

xvi-41

Estudi. Diversos llibres de derecho y notaria. 1. Item un *Lactantius Firmianus*, cubert de posts.

2. Item les *Èticas de Aristòtil*, cubertes de posts.

3. Item un llibre cubert de posts, en toscà, appellat *Garino Meschino*.¹⁷⁹

4. Item un *plech de cobles* y un *Libre del dret del reyal per bota*, cubert de pregamí.

5. Item un altre llibre, cubert de pregamí, appellat *Lum de la vida christiana*.

6. Item un llibre petit, cubert de pregamí, *de orations*.

7. Item les *Faules de Ysop*, en latí.

8 y 9. Item un llibre cubert de posts intitulat *Grammàtica de Garino* y les *Alegàntias de Augustino Dato*.

10., 11. Item un llibre desquornat en castellà appellat *Diego de Mendosa y la Pasi en cobles*.¹⁸⁰

¹⁷⁹ ANDREA DE BARBERINO (1370-1431), *Guarino Meschino* (Pàdua 1473). Sabem que es llegia també a Barcelona, on el 1503 enviaven exemplars des de Perpinyà, MADURELL-RUBIÓ, *Documentos*, p. 362.

¹⁸⁰ Sobre les edicions populars de la Passió del Senyor, cf. J. RUBIÓ BALAGUER, *La cultura catalana del Renaixement a la Decadència*, p. 120.

12. Item un libre anomenat *Prima Pars secunde partis Sancti Thome*.
13. Item un libre de forma maior apelat *Tito Livio*, cubert de posts.
14. Item una *Biblia*, cuberta de posts.
15. Item un *Vergili*, cubert de posts, cum comentó Servii et Christofori Lendini.
16. Item un libret scrit de ploma ab *Cobles*.
17. Item un libret apelat *Lunari*, cubert de pregami.
18. Item unas *Horas*, cubertes de posts, segons lo ús romà.

Gabriel Genovard

xvi-45

Recambra. Biblioteca de derecho. Item un faristol ab sis libres: de stampa so és —1— un *Virgili*, —2— *Ovidi, de Metamorphoseos*, —3— *Epistoles de Tulli*, —4— *Salusti*, —5— *Juvenal* e —6— *Epistoles de Ovidi*, de ploma.

xvi-46

- Estudi. 1 Un libre appellat lo *Procés de las olives* y los *Somnis de Joan Joan*.¹⁸¹
2. Un altre libre appellat las *Pasis aromensades*.
 - 3, 4. Un libre de *amich y melis*¹⁸² de ploma y un altre libret del infant *Don Pedro*.¹⁸³
 5. Un libre de *comptes*, de stampa, petit.
 6. Un libre appellat *las stòrias de Josef, fill del patriarca Jacob*.¹⁸⁴

Bernadi Çanglada

xvi-47

Sala. En un artibanch: 1. Un *Flos Sanctorum*, de ploma, cubert de posts.

Cambra nova. 2. Item un libre de paper, cubert de posts. Comença: *Per ço com cascú*. És scrit de ploma.

3. Item altre libre de paper, scrit de ploma, cubert de paper engrutat que són les *Contemplacions de Sant Bernat*.¹⁸⁵

¹⁸¹ JAUME GAZULL, *Lo somni de Joan Joan* (València, 1496); BERNAT FENOLLAR, *Lo procés de les olives* (València, 1497).

¹⁸² *Libre de Amich i Melis*, editat per R. Aramon, *Novelles exemplars* (Barcelona, 1934), pp. 121-144. Cf. RUBIÓ, *Hist. Lit.*, 3, p. 851.

¹⁸³ *Libro del infante Don Pedro*. N'apareixen molts d'exemplars a la llibreria barcelonesa de Miquel Cabrit (1538), MADURELL-RUBIÓ, *Documentos*, doc. 455.

¹⁸⁴ JOAN RÍOS DE CORELLA, *La història de Josef, fill del gran patriarca Jacob*, publicat a les *Obres*, a cura de R. Miquel i Planas (Barcelona, 1913).

¹⁸⁵ *Libre de contemplació del ànima?* P. BOHIGAS, *Repertori*, EUC 15 (1930) 103, a la BN de París, ms. esp. 547.

Estudi. 4. Item un libre de stampa cubert de posts de forma manor. Són los *Triumphos de Petrarcha*.

Retret. 5. Item un libre de paper, scrit de ploma, cubert de pregamí, de forma de full, apellat lo *Tresor*.

Alqueria. Cambra: 6. Item unes *Hores*, de pregamins, scrit de ploma, molt velles.

Pere de San Johan

xvi-48

Cambra del mitg de la escala. 1. Item un *Vita Christi*, de stampa, cubert de pregamí, ja usat.

xvi-51

Menjador. En una caixa: 1. Un *Lunari* de stampa.

2. Item un libre apellat *Gerson, Menyspreu del món*.¹⁸⁶

3. Item un libret en què stan scrites *les quatre Passis*, de stampa.

4. Item un libre de *frara Ancelm*.¹⁸⁷

Joanot Genovard

xvi-54

Sala. 1, 2. Sota lo tinell atrobí dos llibres, lo un és lo *Quart del Cartorà* y l'altre *Flos Sanctorum* y un cadaf de terra vert.

Francesc Carbonell

xvi-55

Estudi maior. Biblioteca de derecho. 1. Item un *Breviari*, de stampa, ab les cartes de pregamí, que's diu de mestre Caldentey.¹⁸⁸

2. Una *Summa Angelicha*.

3. Un libre dels *Diàlogos de Sant Gregori*.

¹⁸⁶ També a Mallorca, com a Barcelona —on ho observa Rubió Balaguer— es troben pocs exemplars de l'obra de Thomàs de Kempis, *Imitació de Jesuchrist*. El títol vertader de la primera edic. catalana (Barcelona, 1482) és: *De la imitació de Jesucrist e del menyspreu del món*. Un sastre de Lluçmajor, el 1498, en devia tenir 2 exemplars. B. FONT, *Història de Lluçmajor 2* (Palma, 1974), p. 44.

¹⁸⁷ Es tracta de frare Ancelm Turmeda, que MADURELL-RUBIÓ, *Documentos*, p. 274, adverteixen dava nom a les edicions populars del *Llibre de bons amonestaments* així: el *Francelm*.

¹⁸⁸ Noti's que aquí el breviari incunable mallorquí del 1488 està imprès damunt pergamí.

Perot Nicolau

xvi-59

Capella. Item al entrant, a mà squerra, un faristol de reure de Flamdes ab quatre llibres cuberts de posts, ço és —1— un *Breviari romà*, en què és lo Dominical y Santoral, de paper.

2. Item altre *Breviari romà*, que és lo Dominical sol, de pregamí, de penna.

3. Item una *Blibia*, de pregamins, escrita de ploma.

4. Item una *Blibia*, de stampa, de forma maior.

Sala. 5. Item un libre de stampa, de forma de full maior, cubert de pregamins appellat *Lo pecador remut*.

xvi-60

Menjador gran. 1. Item un *Flos Sanctorum*, de forma de full, cubert de pregamí.

2. Item dos *Ores* per dir offici, xiquet, en lengua vulgar.

Benet Xlpra

xvi-63

Sala. 1 a 17. Item deset llibres de letra de ploma, part de aquells de pregamí e part de paper, cubert de posts, molt vells y squinsats.

18. Item una *Biblia*, de letra de stampa, sens coment, cuberta de posts, antiga.

19, 20, 21. Item un *Gènesis*, de letra de stampa, cubert de posts y dos *Guidons*, cuberts de posts, de letra de stampa.

22. Item un libre de medicina comenat *M. Savonerola*, de letra de stampa.¹⁸⁹

23. Item un *Missal* de stampa, cubert de posts.

24. Item un libre nomenat *Mestre Arnau de Vilanova*, de letra de stampa, cubert de pregamí.

Joanot Ros

xvi-64

Menjador. 1. Item un *Llibre de Consolat*, ab les cubertes de pregamí, de stampa.

Berenguer Mas

xvi-65

Menjador. 1. Un *Breviari* de stampa.

2. Un libre de stampa, de cartons, que's diu: *Flores sapientiae sancti Ambrosii*.

¹⁸⁹ JOHANNES MICHAEL SAVONAROLA, *De febribus* (Venècia, 1517)?

3 a 13. Item onze volums de llibres en los quals ha uns *Decretals*, uns *Sermons quadragesimals de Leonard de Dertino*, un *Arbre de Sciència de Mestre Ramon* y altres que no són intitulats.

Estudiet. 14. Item un libre de quart de ful, de posts de stampa, que són algunes opuscles de *S. Agustí*, entre los quals són les *Meditations* y lo *Enchiridion* et de *Doctrina Christiana* y altres opuscles.

15. Item altre libre de la mateixa sort intitulat *Summa Angelica*.

16. Item altre libre de quart de ful, cubert de pregami ab les cubertes ja guastes, intitulat *Quadragesimale Roberti*.¹⁹⁰

Joanot Riera

xvi-66

Sala. 1. Item un libre de mestre *Francesch Eximenis*, de penna.

Miquel Amer

xvi-67.

Estudi. 1. Item unes *Hores* seragossanes, cubertes de cartons.

2. Item un libre de stampa de forma de full, cubert de pregami; és lo *Segons de Cartotxà*.

3. Item altre libre de stampa cubert de pregami intitulat *Vita Christi*, de la abadesa de la Trinitat.¹⁹¹

4. Item un *Libre de Consolat* de stampa, cubert de pregami, de quart de full.

5. Item altre libre de la mateixa forma, de stampa, cubert de pregami intitulat *Cordial del ànima*.¹⁹²

6. Item altre libre de dita forma de stampa, cubert de pregami, intitulat *Menyspreu del món*.¹⁹³

Rafel Morlà Mercader

xvi-68.

Estudi. 1. Item un libre de full, cubert de pregami, intitulat *Libre de Consolat*.

2. Item un libre de vuytè de full, intitulat les *obres manuals de Sant Agustí*.

¹⁹⁰ ROBERTUS CARACCIOLUS, *Sermones quadragesimales*.

¹⁹¹ ISABEL DE VILLENA, *Vita Christi en romanç per que los simples e ignorants puguen saber e contemplar la vida e mort de Jesús* (València, 1497). Altres edicions, de València, 1513 i Barcelona, 1527. La darrera, de R. Miquel i Planas, en 3 vols. (Barcelona, 1916). Podeu veure RUBIÓ, *Hist. Lit.* 3, pp. 836-837.

¹⁹² Trad. de Bernat de Vallmanya del *Cordiale quatuor novissimorum* de St. Antoni de Florència o de Dionisi Cartoixà, València, 1494. L'únic incunable es troba a la Biblioteca Pública de Palma.

¹⁹³ Es tracta de Kempis, citat a la nota 60.

Retret del estudi. 3. Item un libre de full, de stampa, cubert de pregamí intitulat *Libre del peccador [remut]*.

4. Item un libre de stampa intitulat *Boetius, de Consolatione*.

5. Item un libre de quart intitulat *Gramàtica Peroti*.

6. Item un libre de full de stampa intitulat *Pretarca, De prospera et adversa fortuna*.¹⁹⁴

7. Item un libre de stampa, cubert de full, intitulat *Libre de las Donas*.

8. Item un libre de quart intitulat *Confessionari* de stampa.

Recambra de la carrera. 9. Item un libre cubert de posts que és *Biblia* vulgar, en lengua toscana.

Botiga. 10. Item un libre lo qual se diu lo *Primer del Crestià*.

Pere Johan d'Olesa

xvi-72

Possessió Xilbar. Menjador. En un caixó: 1, 2. Tres llibres, dos de stampa y un de alberans. Los de stampa ni ha un lo qual se diu lo *Procés de les olives* y altre *Andreas Vanrentinus* [...].

Juan Sala

xvi-73

Sala. 1, 2. Item dos *Terensis*, un gran, usat, de post y l'altra xich, de pocha vàlua.

Miquel de S. Johan

xvi-74

Cambra nova. 1. Item un *libre de compte d'Abba*, en vulgar catelà, y —2— unes *Ores* velles.

3. Item un *Augustinus, de Civitate Dei*, gran, glosat, cubert de pregamí.

4. Item un *Lunari*, vell.

Sala. 5. Item un libre que's diu lo *Primer del Cartoxà*, cubert de cuyro.

Pere Segura

xvi-75

Estudi. 1. Item un *Breviari*, vel, de mestre Caldentey.

2. Item un libret de ploma de *Institutiones Ecclesiàsticas*.¹⁹⁵

3. Item unes *Ores* del bisbat, veles, desilgades.

4. a 14. Más libros que no especifica.

¹⁹⁴ FRANCESCO PETRARCA, *De remidiis utriusque fortunae*.

¹⁹⁵ LACTANTIUS, *Divinae Institutiones*.

Jaume Lull

xvi-76

Studi. Item una taula de fust gran, demunt le qual havia alguns llibres de diverses facultats: 1. Primo un libre dit la *Legenda Sanctorum*.

2. Item altre que és *Compilation Decretalium*.
3. Item un libre anomenat *Vitas Patrum*.
4. Item un altre anomenat *Iohannes Tortellius*.¹⁹⁶
5. Item unes *Decretals petites*.
6. Item *lo Salmiste*.
7. Item *Questiones magistri Raymundi Lulli*.
8. Item *Duodecim principia dicti magistri Lulli*.
9. Item *Liber de Ecclesia*.
10. Item *Iohannes Scoti*.
11. Item *Predications* en italià.
12. Item *Ioannis de Maioricis, De Lògica*.¹⁹⁷
13. Item *Gabriel Biel, Sobre lo Quart de las Sentèncias*.
14. Item *Antonio Coronell, De lògica*.
15. Item un *Rational*.
16. Item *Scot, Sobre lo Primer*.
17. Item duas *Biblias*, de forma petita.
18. Item *Escot, Sobre lo Quart*.
19. Item *los Silichs de Tartaret*.
20. Item *Gabriel Biel, Sobre los llibres de las Sentèncias*.
21. Item *Questions de Escot quodlibatalls*.
22. Item un libre *Taule generalis Escotti*.
23. Item un *Missal romà*.
24. Item *Ars Magna de mestre Remon Lull*.
25. Item la *Summa Angelica*.
26. Item *Sextus liber Decretalium*.
27. Item *Arbor scientie de mestre Ramon Lull*.
28. Item *Obras de Sanct Agustí*.
29. Item *Sermones Ioannis Grisch*.¹⁹⁸
30. Item *Summule Ioannis de Magistris* (?).
31. Item *Scot, Sobre lo Quart*.
32. Item *Liber de Passione*, petit.
33. Item altre libre anomenat *Defecerunt*.¹⁹⁹
34. Item altre libre de la *Vide de mestre Remon Lull*.
35. Item libre anomenat *Manipulum curatorum*.
36. Item un libre italià dit *Crispoldo*.
37. Item *Meditationes de Bonaventura e de Sanct Bernat*.
38. Item *Adrianus, De sermone latino*.²⁰⁰

¹⁹⁶ *Vocabulista*.

¹⁹⁷ No veig de qui es pot tractar, com no sigui una confusió.

¹⁹⁸ IOHANNES GRITSCH, *Quadragesmale*.

¹⁹⁹ ANTONIUS DE FLORENCIA, *Summula confessionis*.

²⁰⁰ ADRIANUS CORNETANUS (1458-1521), *De sermone latino et modis latine loquendi*.

Retret del estudi. Primo atrobam una taula de noguer ab sos peges demunt la qual havia lo que's segueix: 39. Primo, un libre anomenat *Speculum morale Sacre Scripture*.²⁰¹

Balt Tomás

xvi-17

Cambra. En un cofre: 1. Item un *missal* de pregamí, illuminat, sens gornir, lligat ab dos posts.

2. Item un llibre gran de pregamí, ab cubertas y anellas, ylu-minat y capversat en toscà, intitulat *Plini, De naturali istoria*.

3. Item altre llibre, ab cubertas de pregamí, vell, intitulat lo *Tres y Quart del Cartotrà*.

4. Item un llibret, cubert de posts, intitulat *Suma de la art erismètica*.²⁰²

Altre recambra de la cambra vella. En un cofre: 5. Primo un llibre apellat *Albericus de Rosaco, Super sexto* (libro Decretalium).²⁰³

6. Item un altre llibre cubert de posts, de pregamí verge, inti-tulat *Dante*, en toscà.

7. Item altre llibre, cubert de posts, vert, en toscà.

8. Item altre llibre de posts, *de cura de cavalls*.

9. Item un llibre de posts apellat *Commentarium Caii Cesaris, de Bello Gallico*.

10. Item un llibre, ab cubertas de pregamí, apellat *Garino Masquino*.

11. Item un llibre petit, ab cubertas de posts, qui són les *Apístolas de Ovidi*, en prosa.

12. Item un llibre, ab cubertas de posts, apellat *Aristòtil*.

La cambreta quan se va al hort. 13 Item un llibre ample intitulat *Lo Paci ab cobles*.

14. Item un llibre petit, cubert de post, de pragamí, en toscà.

15. Item unas *Oretas*, vellas, romanes.

Los estudis majós. 16. Item un llibre ab cubertas de posts, de stampa, anomenat de *Flores y Blanca Flor*, en toscà.²⁰⁴

17. Item un llibre vell, cubert de posts, *Philosophia*, dolent y vell.

18. Item un libre de ploma apellat *Libre de cavalls y brilla*.

19. Item un altre llibre, ab cubertes de posts, de ploma, ab *cobles en pla*.

20. Item un altre libre de ploma anomenat *Les Epístoles de Cèneca*.

21. Item un altre libre de posts apellat *El peccador remut*.

22. Item un altre libre apellat *Sente novelle*.²⁰⁵

²⁰¹ IOHANNES VITALIS E FURNO, OFM († 1327), *Speculum morale totius Sacrae Scripturae* (Lyon, 1513).

²⁰² PERE DE SANT CLEMENT, *Suma de la art aritmètica* (Barcelona, 1482).

²⁰³ ALBERICUS DE ROSCIATE, algun comentari de les Decretals.

²⁰⁴ FLORIO E BIANCHIFILORE, novelleta sentimental.

²⁰⁵ Segurament s'ha d'entendre: *Le cento novelle antiche*. Possiblement Giovanni Boccaccio, *Decamerone*.

23. Item un altre libre de ploma, ab cubertes de post.
 24. Item un altre libre de stampa ab cubertes de post intitulat *Epístoles de Sèneca*.
 25. Item un altre libret de ploma de pregamí de *Cèneca, De grandine et nive*.
 26. Item un altre libre apellat *Paris de Puteo, De re militari*.
 27. Item un libre de posts apellat de *Matemar Foscos*.
 Cambra gran on morí Baltasar Thomàs: 28. Item un libret de stampa intitulat *lo Salmista secundum morem curie romane*.

Gaspar Villalonga 1859

xvi-78

Tercer estudi. 1. Item unes *Oras* de pregamí, ab cubertas de vellut carmesí, ab sos tancadors y platons de argent deurats d'or.

Quart estudi, és a dir lo retret dels llibres (Biblioteca de dret i ademés): 2. Item dos volums, de forma major, de la *Història de Marcho Antonio Sabellico*,²⁰⁶ usats.

3. Item un volum de full, titulat *Octava Pars librorum divi Aurelii Augustini*, usat.

4. Item un volum de forma major, ab cubertes de cartó, de pell negra, ab lo qual són les Obres de *Àngel Aretí y Albert Gandino, De Maleficiis y la Practica Sapientis*.

5. Item un volum, de full major, cubert de pregamí, titulat *Quinta Pars librorum divi Aurelii Augustini*, usat.

6. Item un *Plini*, de forma major, ab cubertas de post, *De naturali historia*, vell.

7. Item una *Biblia*, de forma de full, ab cubertes de pregamí.

8. Item un *Sèneca*, de forma de full, ab cubertes.

9. Item un volum de full, ab cubertas de pregamí, titulat *Reperitorium in materia heresis*.

10. Item un volum de forma de full, ab cubertas de pregamí intitulat *Secunda Pars totius Summae Majoris beati Antonini*.

11. Item un libre de toscà de forma menor ab cubertes de pregamí intitulat *Compendio de errori et inganni luterani, etc.*

12. Item un volum de forma de full ab cubertas de pregamí intitulat *Prima Pars totius Summae Majoris beati Antonini*.

13. Item un volum de forma de full, ab cubertas de pregamí intitulat *Reperitorium totius Summe beati Antonini*, archiepiscope florentini Ordinis Predicatorum.

14. Item un volum de forma de full ab cubertas de pregamí, intitulat *Lucii Marinei Siculi, etc.*

15. Item un volum de forma de full, ab cubertas de pregamí, intitulat *Annotationes Guillermi Budei parisiensis, etc.*

16. Item un volum de forma de full, ab cubertas de pregamí, intitulat *Preclarissimum opus divi Ysidori, hispalensis episcopi, etc.*

17. Item un libret de forma menor, ab cubertas de pregamí, intitulat *Paulus Grillandus, Tractatus de hereticis et sortilegiis*,²⁰⁷ etc.

²⁰⁶ MARCO ANTONIO SABELLICO (1436-1506), *Rapsodiae Historiarum o Enneades*.

18. Item un volum, de forma de full, ab cubertas de pregamí, intitulat *Pauli Emili Veronensis, De rebus gestis francorum*.

19. Item un volum de forma major, ab cubertas de pregamí, que són les obres de *Sanct Augusti, De civitate Dei*.

20. Item un libre de forma de full, ab cubertas de cuyro lehonat, intitulat *Opuscula Plutarchi Cheronei, etc.*

21. Item un libre de forma de full, ab cubertas de cuyro lehonat, que són les *Obres de Tito Livio, etc.*

22. Item un libre de forma de full, ab cubertas de pregamí, intitulat *Decadis prime, liber primus*,²⁰⁸ etc.

23. Item un libre de forma mitjana ab cubertas de pregamí, lo qual és *Summa Silvestrina*,²⁰⁹ etc.

24. Item tres libres de forma mitjana, ab cubertas de pregamí, lo qual és *les Obres de Pontano*.²¹⁰

25. Item un *Martial* sens coment, de forma menor, ab cubertas de pregamí.

26. Item dos librets de forma menor, ab cubertas de pregamí lehonat, que són les *Orations de Tulli*.

27. Item un libre de forma de full, ab cubertas de pregamí, intitulat *Vita Iesu Christi, Domini ac Salvatoris nostri, etc.*

29. Item un libre de forma de full, ab cubertas de pregamí, intitulat *Directorium Inquisitorum, etc.*

30. Item un libre de forma de full, ab cubertas de pregamí squinsades, lo qual és los *Usatges y Costums de Catalunya*.

31. Item un libre de forma de full, ab cubertas de cuyro lehonat, lo qual és *Suetonio, etc.*

32. Item un *Aulo Gelio*, de forma de full, ab cubertas de cuyro lehonat, usat.

33. Item un libre de forma mitjana, ab cubertas de pregamí, intitulat *Jacobus de Valèntia, etc.*

34. Item un libret de forma menor, ab cubertas de pregamí, en lo qual són los *Comentaris de Bello Gallico* y altres, etc.

35. Item dos libres de forma menor ab cubertas de pregamí, los quals són les *Epistoles y altres obres de Angelo Politiano*.

36. Item un libre de forma menor, ab cubertas de pregamí, intitulat *Decisiones Guillermi Cassadore*.²¹¹

37. Item un libre de forma mitjana, ab cubertas de pregamí, titulat *Lazari Bayfiii, viri doctissimi*.

38. Item un libre de forma mitjana, ab cubertes de pregamí, intitulat *Facetie de Poggio Florentino*.²¹²

²⁰⁷ PAULUS GRILLANDUS, *Tractatus de hereticis et sortilegiis* (Lyon, 1536).

²⁰⁸ TITUS LIVIUS, *Decades*.

²⁰⁹ SILVESTER DE PRIERIIS, *Summa summarum*. Amb més de 40 edic. des del 1516.

²¹⁰ LUDOVICUS PONTANUS (1426-1503), *Notabilia*.

²¹¹ GUILLEM CASSADOR (1477-1527), canonista, *Decisiones aureae, quotidianas materias presertim beneficales concernentes* (Venècia 1540) o bé *Decisiones ac intelligentiae ad regulas cancellariae* (Lyon, 1547).

²¹² POGGIUS FLORENTINUS, *Facetiae*.